

II

(Muud kui seadusandlikud aktid)

MÄÄRUSED

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2019/123,

24. jaanuar 2019,

millega kehtestatakse lennuliikluse korraldamise (ATM) võrgu funktsioonide üksikasjalikud rakenduseeskirjad ja tunnistatakse kehtetuks komisjoni määrus (EL) nr 677/2011

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. märtsi 2004. aasta määrust (EÜ) nr 551/2004 õhuruumi korraldamise ja kasutamise kohta ühtses Euroopa taevas (õhuruumi määrus),⁽¹⁾ eriti selle artikli 6 lõikeid 4 ja 7,

ning arvestades järgmist:

- (1) Võrgu funktsioonid peaksid olema üldist huvi pakkuv teenus, mida osutatakse Euroopa lennuliikluse juhtimisvõrgu (EATMN, edaspidi „võrk“) jaoks ja selle raames. Võrgu funktsioonid peaksid aitama lennutranspordisüsteemil jätkusuutlikult areneda, tagades vajalikul tasemel tulemuslikkuse, koostalitlusvõime, ühilduvuse ning tegevuse koordineerimise, sealhulgas piiratud ressursside optimaalse kasutamise.
- (2) Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 549/2004⁽²⁾ ei tohiks Euroopa lennumarsruutide võrgu kavandamine, selle läbilaskevõime haldamine, lennuliiklusvoogude juhtimine ning piiratud ressursside koordineerimine kooskõlas määrusega (EÜ) nr 551/2004 piirata liikmesriikide suveräänsust nende õhuruumi suhtes ega liikmesriikide nõudeid, mis käsitlevad avalikku korda ja julgeolekut ning kaitseküsimusi.
- (3) Võrk peaks hõlmama kõiki füüsilisi ja käitamisega seotud komponente, millega määratakse kindlaks selliste õhusõidukite sooritusvõime, eelkõige nende lendude täpsus ja tõhusus, mida käitatakse Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni (ICAO) Euroopa (EUR) regioonis, kus lennuliiklusteenuste osutamise eest vastutavad liikmesriigid.
- (4) Euroopa lennumarsruutide võrgu kavandamisel tuleks kõikides lennuetappides suurendada lennutrasside tõhusust, lähtudes nn värvast-värvani lähenemisviisist ning võttes arvesse eelkõige lendude tõhusust ja keskkonnaküsimusi.
- (5) Selleks et tagada võrgutoimingute pidev täiustamine ühtses Euroopa taevas ja toetada üleeuroopaliste tulemuseesmärkide täitmist, tuleb võtta operatiivmeetmeid tõhusate õhuruumistruktuuride väljatöötamiseks ja olemasoleva läbilaskevõime haldamiseks. Need operatiivmeetmed peaksid võimaldama õhuruumi tõhusalt hallata ja tagada, et õhuruumikasutajad saavad lennata eelistatud marsruutidel.

⁽¹⁾ ELT L 96, 31.3.2004, lk 20.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. märtsi 2004. aasta määrus (EÜ) nr 549/2004, millega sätestatakse raamistik ühtse Euroopa taeva loomiseks (raammäärus) (ELT L 96, 31.3.2004, lk 1).

- (6) Lennuliiklusvoo juhtimine (ATFM) on võrgu funktsioonide lahutamatu osa, mille eesmärk on õhuruumi kasutamisel optimeerida olemasolev läbilaskevõime. Seda funktsiooni tuleks komisjoni määrust (EL) nr 255/2010⁽³⁾ nõuetekohaselt arvesse võttes veelgi täpsustada.
- (7) Määrusega (EÜ) nr 551/2004 nähakse ette üksikasjalike rakenduseeskirjade vastuvõtmine, et koordineerida ja ühtlustada protsesse ning protseduure ja suurendada seega aeronavigatsiooniliste raadiosageduste haldamise tõhusust. Lisaks sellele tuleks üksikasjalike rakenduseeskirjadega kindlaks määrata keskne ülesanne koordineerida raadiosagedusaladega seotud vajaduste varast tuvastamist ja lahendamist võrgu kavandamise ja toimimise toetamiseks.
- (8) Võrgu arendamise ja toimimise optimeerimisel liidu tasandil tuleks lähtuda Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni (ICAO) tegevusest lennumarsruutide kavandamisel, lennuliiklusvoo juhtimisel ning raadiosageduste ja seire sekundaarradarite (SSR) transpondrite koodide haldamisel.
- (9) Liikmesriigid peaksid täitma oma lennumarsruutide kavandamise, lennuliiklusvoo juhtimise ning raadiosageduste ja seire sekundaarradarite transpondrite koodide haldamisega seotud kohustusi ICAO ees ning võrgu raames tuleks neid tulemuslikumalt rakendada. Selles valdkonnas peaks koordineerimise ja toetamisega tegelema võrgu haldaja.
- (10) Lennuliiklusvoo juhtimise (ATFM) funktsiooni tuleks rakendada ilma, et see piiraks nõukogu määruse (EMÜ) nr 95/93⁽⁴⁾ kohaldamist. Võrgu sisenemise ja sealt väljumise punktideks olevad lennujaamad on võrgu üldise toimivuse seisukohalt väga olulised. Seetõttu peaks kõnealune funktsioon hõlmama koostööd lennujaamade käitajatega, kes tegutsevad kohapealsete koordineerijadena, et optimeerida läbilaskevõimet maa peal. See peaks parandama kogu võrgu läbilaskevõimet. Lisaks sellele tuleks kehtestada protseduurid lennujaamade teenindusaegade ja lennuplaanide paremaks ühtlustamiseks, et optimeerida võrgu, sealhulgas lennujaamade olemasolevat läbilaskevõimet.
- (11) Raadiosageduste jaotamisega tegeleb Rahvusvaheline Telekommunikatsiooniliit (ITU). Liikmesriikide ülesanne on teavitada ITU-d oma tsiviillennundusnõuetest ja seejärel üldiseks lennuliikluseks eraldatud raadiosagedusala optimaalselt kasutada. Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuses nr 676/2002/EÜ⁽⁵⁾ on kindlaks määratud eespool nimetatud valdkonnaga seotud poliitikasuundumused ja õigusraamistik.
- (12) ICAO on välja töötanud radarite transpondrite koodide, sh režiimi S päringusaatja koodide ja raadiosagedusega seotud funktsioone käsitlevad suunised. ICAO haldab ka ICAO Euroopa piirkonnas üldlennundusele eraldatud raadiosageduste registreerimissüsteemi. Praegu toetab teda selles Eurocontrol, kes tegutseb võrgu haldajana.
- (13) Sündmused, mis on seotud lennu MH 17 allatulistamisega 17. juulil 2014 Ukraina õhuruumis ja Brüsseli lennujaamas 22. märtsil 2016 toimunud terrorirünnakuga, näitavad, et on vaja keskset üksust, mis suudaks toetada kohaliku, piirkondliku ja võrgu tasandi leevendusmeetmete koordineerimist ning tagada kiire reageerimine lennundust mõjutavatele kriisiolukordadele, mis tulevikus võivad tekkida.
- (14) Võrgu haldaja peaks tegutsema erapooletu ja pädeva organina, kes tulemuslikult ja asjakohaste vahendite abil täidab määruses (EÜ) nr 551/2004 sätestatud võrgufunktsioonide rakendamiseks vajalikke ülesandeid. Võrgu haldaja kandidaat peaks esitama tõendid selle kohta, et tal on vahendid ja ressursid võrgu haldajale esitatavate nõuete täitmiseks. Võrgu haldajat peaks esindama üks võrgu haldajana tegutsema määratud organi juhte.
- (15) Soovitav oleks kindlaks määrata üks organ, kes koordineeriks võrgu eri funktsioone, et toetada kohalikul ja allpiirkondlikul tasandil võetavaid meetmeid võrguga seotud järjepidevate lühi- ja pikaajaliste operatiiv- ja strateegiliste eesmärkide väljatöötamiseks ning nende hõlpsamaks saavutamiseks vastavalt tulemuseesmärkidele. Operatiivses lennutegevuses osalevad sidusrühmad ja võrgu haldaja peaksid tagama võrgu funktsioonide rakendamise liikmesriikide ning funktsionaalsete õhuruumiosade tasandil vastavalt neile käesoleva määrusega pandud kohustustele.

⁽³⁾ Komisjoni 25. märtsi 2010. aasta määrus (EL) nr 255/2010, milles sätestatakse lennuliiklusvoogude juhtimise ühised eeskirjad (ELT L 80, 26.3.2010, lk 10).

⁽⁴⁾ Nõukogu 18. jaanuari 1993. aasta määrus (EMÜ) nr 95/93 ühenduse lennujaamades teenindusaegade jaotamise ühiste eeskirjade kohta (EÜT L 14, 22.1.1993, lk 1).

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta otsus nr 676/2002/EÜ Euroopa Ühenduse raadiospektripoliitika reguleeriva raamistiku kohta (raadiospektrit käsitlev otsus) (EÜT L 108, 24.4.2002, lk 1).

- (16) Komisjon vaatas 2017. aastal läbi võrgu funktsioonide juhtimissüsteemi, rahastamiskorra, kulubaasi ja -tõhususe. Üks kõnealuse läbivaatamise põhjal tehtud järeldusi oli see, et võrgu haldajal peaks olema tugevam juhtimissüsteem ning suurem juhtimisalane autonoomia.
- (17) Võrgu funktsioonid tuleks tagada kulutõhusal viisil, vältides eelkõige tegevuse dubleerimist.
- (18) Võrgu haldaja kohustused ja ülesanded võrgu funktsioonide rakendamisel ja võrgu toimimise tagamisel peaksid olema selgelt kindlaks määratud. See peaks hõlmama kõiki teenuseid või toiminguid, mida operatiivses lennutegevuses osalevate sidusrühmade huvides tuleks osutada või teha tsentraalsel tasandil, järgides asjaomaste sidusrühmadega kokku lepitud töökorda ja tegevusprotsesse.
- (19) Võrgu haldaja ülesandeid taristu ja ühisvõrgu tugiteenuste jälgimisel tuleks täita nii, et liikmesriikide ja operatiivses lennutegevuses osalevate sidusrühmade arvamusi võetakse täiel määral arvesse.
- (20) Võrgu haldaja peaks osalema selliste kavade ja operatiivmeetmete ettevalmistamisel, mis on seotud võrgu funktsioonide täitmisega riiklikul ja allpiirkondlikul tasandil ning mõjutavad võrgu toimimist.
- (21) Selleks et tagada võrgu nõuetekohane toimimine, peaks võrgu operatiivkava hõlmama operatiivmeetmeid ja kohalikke võrdlusväärtusi, mille puhul võetakse arvesse võrgu muutuvat olukorda ning püütakse täita kogu liitu hõlmavad tulemuseesmärgid. Lisaks peaks võrgu haldaja kindlaks määrama tegevuspiirangud ja kitsaskohad ning pakkuma välja asjakohased meetmed.
- (22) Usaldusväärsete juhtimispõhimõtete kohaldamine on väga oluline, et pidevalt täiustada liidu lennuliiklusvoo juhtimist selle oodatava kasvu tingimustes ning kasutada parimal viisil ära olemasolev läbilaskevõime, vähendades samal ajal lennuliiklusvoo keskkonnamõju. Seepärast on vaja luua ühtne raamistik, et kavandada ja rakendada võrgu paremaks toimimiseks vajalikke meetmeid. Selleks tuleks võrgu tasandil välja töötada strateegiline kava ja operatiivkava.
- (23) Võrgu haldaja ja operatiivses lennutegevuses osalevad sidusrühmad peaksid tegema koostööd, et täiustada lennuliiklusvoo juhtimist ja võtta vajaduse korral parandusmeetmeid. Eelkõige peaks võrgu haldaja suutma kehtestada sellised lennuliiklusvoo juhtimise meetmed, mis lubavad kasutada olemasolevat läbilaskevõimet parimal võimalikul viisil ning edendada selle läbilaskevõime võimalikult tõhusat kasutamist lennujuhtimissektorite hulgas.
- (24) Võrgu funktsioonid ei tohiks piirata määruse (EÜ) nr 549/2004 artikli 13 kohaldamist, mille eesmärk on kaitsta esmatähtsaid julgeoleku- või kaitsepoliitika huve. Võrgu funktsioonid ei tohiks piirata ka määruse (EÜ) nr 551/2004 artiklis 7 sätestatud õhuruumi paindliku kasutamise kohaldamist.
- (25) Võrgu funktsioonid ja funktsionaalsete õhuruumiosade tasandil korraldatud tegevus peaksid olema omavahel kooskõlastatud.
- (26) Vajalike eesmärkide saavutamiseks on äärmiselt oluline sõjaliste operatsioonide tulemuslikkus ning tsiviil- ja sõjandusvaldkonna koostöö ja koordineerimine. Käesolev määrus ei peaks hõlmama operatiivse lennuliikluse juhtimise raames korraldatavate sõjaliste operatsioonide ja õppuste sisu, ulatuse või läbiviimisega seotud otsuseid. Siiski on ohutuse ja vastastikuse tõhususe huvides oluline käsitleda kokkupuutepunkte kõnealuste operatsioonide ja käesoleva määrusega hõlmatud tegevuse vahel.
- (27) Vaja on tagada võrgu funktsioonide kiire ja tulemuslik rakendamine ning toetada võrgu haldajat tema ülesannete täitmisel, luues tõhusa raamistiku operatiivses lennutegevuses osalevate sidusrühmadega konsulteerimiseks ning määrares kindlaks üksikasjaliku töökorra ja tegevusprotsessid.
- (28) Sidusrühmadega tuleks pidada tulemuslikke konsultatsioone riiklikul, funktsionaalsete õhuruumiosade ja võrgu tasandil.
- (29) Selleks et võrgu funktsioonide täitmisel oleks tagatud asjakohane juhtimine, tuleks luua võrgu haldusnõukogu.

- (30) Tulemusliku otsustusprotsessi tagamiseks peaks võrgu haldusnõukogul olema piiratud arv liikmeid, kes täidavad operatiivseid ja juhtimisalaseid kohustusi ning omavad lennuliikluse korraldamise valdkonnas laialdasi teadmisi ja oskusi. Need liikmed peaksid tagama, et kõikide sidusrühmade huvid oleksid võrdselt esindatud. Võrgu haldusnõukogu töös peaksid oma esindajate kaudu saama osaleda ka assotsieerunud riikide aeronavigatsiooniteenuste osutajad, kes abistavad võrgu haldajat tema ülesannete täitmisel.
- (31) Võrgu haldusnõukogu peaks otsuste vastuvõtmisel toetama lennundusvaldkonna juhtidest koosnev lennutegevusvaldkonna töörühm, kes annab haldusnõukogule lennutegevusega seotud asjakohast teavet ja nõuandeid.
- (32) Selleks et tagada kriisiohje tulemuslikkus võrgu tasandil ja toetada Euroopa lennunduskriiside koordineerimisüksust tema ülesannete täitmisel, tuleks luua riigi teabekeskuste võrk. Teabekeskused peaksid hõlbustama siseriiklike ametiasutuste kaasamist ja tagama kriiside korral tiheda koostöö asjakohaste struktuuridega liikmesriikide tasandil.
- (33) Võttes arvesse liikmesriikide suveräänsust nende õhuruumi suhtes ja liikmesriikide nõudeid, mis käsitlevad nii avalikku korda, julgeolekut ning kaitseküsimusi kui ka nende võrgufunktsioonidega seotud kohustusi, tuleks liikmesriike teavitada kõikidest võrgu toimimist oluliselt mõjutavatest meetmetest ning pidada nendega asjakohaseid konsultatsioone. Komisjon peaks komitee juba kokkulepitud koosolekuid kasutama selleks, et liikmesriikide seisukohti võimalikult hästi arvesse võtta.
- (34) Võrgu haldaja eelarve peaks olema selline, et see võimaldab tal saavutada tulemuslikkuse kavas kindlaks määratud konkreetsed eesmärgid ja rakendada oma tööprogrammi. Kõnealune eelarve peaks olema eristatav võrgu haldajaks määratud organi ülejäänud eelarvest, kui kõnealune asutus täidab ka muid ülesandeid. Võrgu haldusnõukogu peaks andma kinnituse selle kohta, et võrgu haldaja eelarve on kooskõlas võrgu haldaja iga-aastase tööprogrammiga.
- (35) Komisjon peaks tagama võrgu haldaja üle asjakohase järelevalve. Järelevalve käigus tuleks arvesse võtta ka Euroopa Liidu Lennundusohutusameti kui pädeva asutuse rolli võrgu haldaja sertifitseerimisel ja tema üle järelevalve teostamisel.
- (36) Ühtse Euroopa taeva üleeuroopalise mõõtme suurendamiseks tuleks võrgu funktsioonide kehtestamisse ja rakendamisse kaasata ka liiduga lepingu sõlminud kolmandad riigid.
- (37) Käesolevas määruses on nõuetekohaselt arvesse võetud alates 2011. aastast võrgu funktsioonide täitmisel saadud kogemusi ja sellega kehtestatakse läbivaadatud üldeeskirjad võrgu funktsioonide rakendamise kohta. Komisjoni määrus (EÜ) nr 677/2011⁽⁶⁾ tuleks seetõttu kehtetuks tunnistada.
- (38) Käesolevas määruses sätestatud meetmed on kooskõlas ühtse taeva komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK
ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimise ja kohaldamisala

1. Käesoleva määrusega kehtestatakse lennuliikluse korraldamise võrgu funktsioonide (võrgu funktsioonid) üksikasjalikud rakenduseeskirjad vastavalt määruse (EÜ) nr 551/2004 artiklile 6. Käesoleva määrusega kehtestatakse ka eeskirjad võrgu tegevuses esinevate kriiside lahendamiseks.
2. Käesolev määrus hõlmab järgmisi võrgu funktsioone:
 - a) Euroopa lennumarsruutide võrgu kavandamise (ERND) funktsioon;

⁽⁶⁾ Komisjoni 7. juuli 2011. aasta määrus (EL) nr 677/2011, millega kehtestatakse lennuliikluse korraldamise (ATM) võrgu funktsioonide üksikasjalikud rakenduseeskirjad ja muudetakse määrust (EL) nr 691/2010 (ELT L 185, 15.7.2011, lk 1).

- b) lennuliiklusvoo juhtimise (ATFM) funktsioon, nagu on osutatud määruse (EÜ) nr 551/2004 artikli 6 lõikes 7 ja määruses (EL) nr 255/2010;
- c) seoses järgmiste piiratud ressursside koordineerimisega:
- i) raadiosagedused üldlennunduse kasutuses olevates lennunduse raadiosagedusalades;
 - ii) radarite transpondrite koodid.
3. Käesolevat määrust kohaldatakse võrgu funktsioonide rakendamise eesmärgil liikmesriikide, võrgu haldaja, Euroopa Liidu Lennundusohutusameti (edaspidi „amet“), õhuruumi kasutajate, aeronavigatsiooniteenuste osutajate, lennujaamade käitajate ja lennuväljade teenindusaegade koordineerijate suhtes kohalikul, riigi või funktsionaalsete õhuruumiosade tasandil.
4. Käesolevat määrust kohaldatakse ICAO EUR-piirkonna õhuruumi suhtes, kus liikmesriigid vastutavad määruse (EÜ) nr 549/2004 artikli 2 lõikes 11 määratletud lennuliiklusteenuste osutamise eest. Käesolevat määrust võib kohaldada ka ICAO EUR-, NAT-, AFI- ja MID-piirkondade õhuruumi suhtes, kus lennuliiklusteenuste osutamise eest vastutavad artikli 24 lõikes 1 osutatud kolmandad riigid.

Artikkel 2

Mõisted

Käesoleva määruse kohaldamisel kehtivad mõisted, mis on esitatud määruse (EÜ) nr 549/2004 artiklis 2, komisjoni määruse (EL) nr 255/2010 artiklis 2 ning komisjoni määruse (EÜ) nr 2150/2005 ⁽⁷⁾ artiklis 2.

Lisaks kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „piiratud ressursid“ – vahendid, mida kasutatakse lennuliikluse korraldamise tulemuslikuks toimimiseks, mille kättesaadavus on piiratud ja mille eraldamist koordineerib tsentraliseeritult võrgu haldaja, et tagada Euroopa lennuliikluse juhtimisvõrgu (edaspidi „võrk“) toimimine;
- 2) „lennunduse raadiosagedusala“ – Rahvusvahelise Telekommunikatsiooni Liidu raadioside eeskirjade raadiosagedusalade jaotamise tabelisse kantud teatav raadiosagedusala, milles määratakse raadiosagedusi üldlennundusele;
- 3) „lennujaama käitaja“ – organ, kes põhiülesandena või lisaks muule tegevusele haldab ja juhib lennujaamarajatisi vastavalt siseriiklikele õigusnormidele ning koordineerib ja juhib asjaomases lennujaamas või lennujaamade süsteemis tegutsevate eri ettevõtjate tegevust;
- 4) „lennujaama teenindusaegade koordineerija“ – määruse (EMÜ) nr 95/93 artikli 4 lõike 1 kohaselt määratud füüsiline või juriidiline isik, kes omab vastavat kvalifikatsiooni;
- 5) „operatiivses lennutegevuses osalevad sidusrühmad“ – tsiviil- ja sõjalennundusega seotud õhuruumi kasutajad, tsiviil- ja sõjalennundusega seotud aeronavigatsiooniteenuste osutajad ja lennujaamade käitajad, kes tegutsevad artikli 1 lõikes 4 osutatud õhuruumis;
- 6) „võrgu haldaja“ – organ, kes täidab määruse (EÜ) nr 551/2004 artiklis 6 osutatud funktsioonide täitmiseks vajalikke ülesandeid;
- 7) „assotsieerunud riigid“ – kolmandad riigid, kes on Eurocontroli liikmed, kuid kes ei osale võrgu haldaja töös vastavalt artikli 24 lõikele 1;
- 8) „tulemuslikkuse kava“ – õigusraamistik, mille eesmärk on parandada aeronavigatsiooniteenuste ja võrgufunktsioonide tulemuslikkust ühtses Euroopa taevas, nagu on osutatud määruse (EÜ) nr 549/2004 artiklis 11;

⁽⁷⁾ Komisjoni 23. detsembri 2005. aasta määrus (EÜ) nr 2150/2005, milles sätestatakse ühised eeskirjad õhuruumi paindlikuks kasutamiseks (ELT L 342, 24.12.2005, lk 20).

- 9) „ühisotsustamine“ – protsess, milles otsused tehakse liikmesriikide, operatiivses lennutegevuses osalevate sidusrühmade ning vajaduse korral muude osalejate ühistegevuse ja konsulteerimise põhjal vastavalt artiklitele 15–17;
- 10) „tulemuslikkuse hindamise asutus“ – ühtse Euroopa taeva aeronavigatsiooniteenuste tulemuslikkuse ja võrgufunktsioonide valdkonna sõltumatute ekspertide rühm, mis on loodud komisjoni rakendusotsusega (EL) 2016/2296; ⁽⁸⁾
- 11) „võrgu haldusnõukogu“ – käesoleva määrusega loodud nõukogu, kes vastavalt artiklile 18 jälgib ja juhib võrgu funktsioonide rakendamist, sealhulgas võrgu haldaja tegevust oma ülesannete täitmisel;
- 12) „operatiivmeede“ – võrgu operatiivkavas kindlaks määratud meede, mis võetakse kohalikul, riigi või funktsionaalsete õhuruumiosade tasandil, kasutades operatiivses lennutegevuses osalevate sidusrühmade ja võrgu haldaja ühisotsustusprotsessi;
- 13) „kriisilukord võrgu tegevuses“ – olukord, kus võrgu ühes või mitmes osas ei suudeta pakkuda nõutaval tasemel aeronavigatsiooniteenuseid võrgu läbilaskevõime ebatavalistest ja ettenägematutest asjaoludest tuleneva suure vähenemise või võrgu läbilaskevõime ja nõudluse vahelise olulise tasakaalustamatuse või märkimisväärselt puuduliku teabevahetuse tõttu;
- 14) „tsiviil- ja sõjandusvaldkonna koostöö“ – tsiviil- ja sõjaväevõimude ning artikli 3 lõikes 1 osutatud lennuliikluse korraldamise komponentide ühistegevus, mis on vajalik õhuruumi ohutu, tõhusa ja kooskõlastatud kasutamise tagamiseks;
- 15) „tingimuslik marsruut (CDR)“ – ATS-marsruut, mille puhul lendude kavandamine ja kasutamine on võimalik üksnes kindlatel tingimustel;
- 16) „Euroopa esindusorganid“ – juriidiline isik või üksus, kes esindab ühe või mitme Euroopa tasandil operatiivses lennutegevuses osaleva sidusrühma kategooria huve;
- 17) „riigi teabekeskus“ – liikmesriikides asuvad isikud, kes teevad seoses kriiside ohjamisega koostööd asjakohaste kriisiohjestruktuuride ja -organisatsioonide ning Euroopa lennunduskriiside koordineerimisüksusega;
- 18) „mõju võrgule“ – käesoleva määruse III lisas käsitletud raadiosagedustega seotud funktsiooni kontekstis tekkinud olukord, kus uue raadiosageduse määramine halvendaks, takistaks või segaks ühe või mitme võrgus juba määratud raadiosageduse toimimist või ei võimaldaks lennunduse sagedusalasid käesoleva määruse käsituslas optimaalselt kasutada;
- 19) „õhuruumi kavandamine“ – protsess, mille abil tagatakse täiustatud navigatsioonivõimaluste ja -tehnoloogiasuundumuste, tõhusama lennumarsruutide võrgu ning sellega seotud sektoreerimise, optimeeritud õhuruumi struktuuri ja läbilaskevõimet parandavate lennuliikluse korraldamise protseduuride arendamine ja rakendamine;
- 20) „õhuruumi kasutamine“ – õhuruumi lennutegevuseks kasutamise viis;
- 21) „vabalt valitavate marsruutidega õhuruum“ – teatav õhuruum, kus selle kasutajad saavad oma marsruute sisenemis- ja väljumispunkti vahel vabalt valida ilma ATS-marsruutide võrku kasutamata;
- 22) „lennujuhtimisektor (ATC-sektor)“ – piiritletud õhuruum, kus lennujuhtimise (ATC) eest vastutab igal kindlal ajahetkel sellega seotud lennujuhtide meeskond;
- 23) „kasutaja soovitud marsruut“ – õhusõidukite käitajate poolt õhuruumi kavandamise etapis teatatud soovitud lennumarsruut, mis vastab kõige paremini nende vajadustele;
- 24) „sektorite konfiguratsioon“ – kava, mis hõlmab operatiivsete vajaduste täitmiseks ja õhuruumi optimaalseima kasutatavuse tagamiseks primal võimalikul viisil koostatud ja paigutatud õhuruumi sektoreid;

⁽⁸⁾ Komisjoni 16. detsembri 2016. aasta rakendusotsus (EL) 2016/2296, millega luuakse sõltumatute ekspertide rühm, kes on määratud ühtse Euroopa taeva tulemuslikkuse hindamise asutuseks (ELT L 344, 17.12.2016, lk 92).

- 25) „ATS-marsruut“ – piiritletud osa õhuruumi struktuurist, mis on ette nähtud liiklusvoo vajalikuks suunamiseks lennuliiklusteenuste osutamisel;
- 26) „raadiosageduste määramine“ – liikmesriigi antud luba kasutada kindlatel tingimustel teatavat raadiosagedust või raadiosageduskanalit;

Artikkel 3

Võrgu komponendid

1. Käesoleva määruse kohaldamisel hõlmab võrk lennujaamu, õhuruumi struktuure ja neid omavahel ühendavaid kokkupuutepunkte, samuti võrgu taristut ja operatiivsuutlikkust, mille kaudu saab osutada teenuseid tsiviil- ja sõjalise õhuruumi kasutajatele.
2. Operatiivses lennutegevuses osalevad sidusrühmad ja võrgu haldaja planeerivad, kavandavad, kasutavad ja jälgivad oma kohustuste piires lõikes 1 osutatud võrgu komponente vastavalt artiklis 8 nimetatud võrgu strateegilisele kavale ja artiklis 9 nimetatud võrgu operatiivkavale, et suurendada võrgu tõhusust, koostalitlusvõimet ja ühenduvust ning saavutada tulemuslikkuse kavas sätestatud kohalikud ning kogu liitu hõlmavad tulemuseesmärgid.

II PEATÜKK

VÕRGU FUNKTSIOONIDE KORRALDAMINE JA HALDAMINE

Artikkel 4

Võrgu haldaja määramine ja võrgu haldaja kohustused, mida ta pärast määramist peab täitma

1. Võrgu haldaja määratakse komisjoni otsusega, mis võetakse vastu kooskõlas määruse (EÜ) nr 549/2004 artikli 5 lõikega 2. Asjaomane otsus sisaldab määramise tingimusi, sealhulgas võrgu haldaja rahastamisega seotud tingimusi.
2. Võrgu haldaja määratakse vähemalt kaheks tulemuslikkuse kava võrdlusperioodiks, mis on kindlaks määratud komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 390/2013⁽⁹⁾ artiklis 8.
3. Organ määratakse võrgu haldajaks vaid siis, kui ta vastab järgmistele nõuetele:
 - a) ta on näidanud oma pädevust ja suutlikkust täita artiklis 7 sätestatud ülesandeid;
 - b) ta on kirjeldanud peamisi eesmärgi, mille ta kavatseb määramisperioodi jooksul saavutada ning seda, kuidas ta tagab kvaliteetsete teenuste osutamise operatiivses lennutegevuses osalevatele sidusrühmadele;
 - c) ta on kirjeldanud lähenemisviisi ja vahendeid, mida ta kavatseb kasutada, ning seda, kuidas ta kavatseb täita võrgu haldaja ülesandeid;
 - d) ta on juhul, kui ta täidab lisaks võrgu funktsioonide rakendamisele ka muid ülesandeid, näidanud, et kõnealuseid muid ülesandeid täidetakse sõltumatult võrgu haldaja ülesannetest, mis on sätestatud artiklis 7.
4. Pärast määramist peab võrgu haldaja tegema järgmist:
 - a) taotlema ametilt asjakohase sertifikaadi vastavalt komisjoni rakendusmäärusele (EL) 2017/373;⁽¹⁰⁾
 - b) säilitama operatiivse ja tehnilise pädevuse, mida on vaja artiklis 7 kindlaksmääratud ülesannete täitmiseks sõltumatul, erapooletul ja kulutõhusal viisil;

⁽⁹⁾ Komisjoni 3. mai 2013. aasta rakendusmäärus (EL) nr 390/2013, millega kehtestatakse aeronavigatsiooniteenuste ja võrgustiku funktsioonide tulemuslikkuse kava (ELT L 128, 9.5.2013, lk 1).

⁽¹⁰⁾ Komisjoni 1. märtsi 2017. aasta rakendusmäärus (EL) 2017/373, millega sätestatakse lennuliikluse korraldamise teenuste ja aeronavigatsiooniteenuste osutajate ning muude lennuliikluse korraldamise võrgustiku funktsioonide suhtes ja kõigi nende järelevalve suhtes kohaldatavad ühisnõuded ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 482/2008, rakendusmäärused (EL) nr 1034/2011, (EL) nr 1035/2011 ja (EL) 2016/1377 ning muudetakse määrust (EL) nr 677/2011 (ELT L 62, 8.3.2017, lk 1).

- c) tegutsema kooskõlas III ja V peatükis sätestatud juhtimis- ja konsulteerimisalaste sätetega;
- d) vältima huvide konflikti;
- e) järgima oma ülesannete täitmisel liidu asjakohaseid õigusakte;
- f) haldama tundlikke andmeid turvalisel viisil;
- g) määrama end esindama juhi, kes vastutab võrgu haldaja tegevuse ning inim- ja rahaliste ressursside haldamise eest ning annab selle kohta aru.

5. Komisjon jälgib korrapäraselt võrgu haldaja tegevust ning hindab, kuidas võrgu haldaja vastab käesoleva artikli lõigetes 3 ja 4 osutatud tingimustele ning täidab artiklis 7 sätestatud ülesandeid.

Artikkel 5

Hinnang

Komisjon peab hiljemalt pärast iga tulemuslikkuse kava võrdlusperioodi lõppu hindama, kas võrgu funktsioonid on tulemuslikult rakendatud ja kas võrgu haldaja täidab oma ülesandeid tulemuslikult kooskõlas artikli 4 lõikega 4.

Artikkel 6

Määramise tühistamine

1. Komisjon võib võrgu haldaja määramise tühistada järgmistel asjaoludel:
 - a) suutmatust täita nõudeid, millele on osutatud artiklis 4 ja komisjoni otsuses võrgu haldaja määramise kohta;
 - b) oluline ja püsiv suutmatust täita oma tulemuseesmärke.
2. Võrgu haldaja kehtestab ja rakendab asjakohased meetmed, mis aitavad juhul, kui tema määramine tühistatakse, tagada võrgu funktsioonide täitmisega seotud teenuste järjepidevus seni, kuni võrgu haldajana määratakse tegutsema mõni teine organ.

Artikkel 7

Võrgu haldaja ülesanded

1. Võrgu haldaja toetab võrgu funktsioonide täitmist ja teeb selleks järgmist:
 - a) koostab artiklis 8 määratletud võrgu strateegilise kava ja ajakohastab seda vastavalt tulemuslikkuse kavale ja lennuliikluse korraldamise üldkavale, võttes arvesse ICAO Euroopa piirkonna asjakohast aeronavigatsioonikava ja sellega seotud dokumente;
 - b) koostab võrgu strateegilise kava rakendamiseks artiklis 9 määratletud võrgu operatiivkava, mis hõlmab võrdlusperioodi kalendriaastaid ning aastaseid, hooajalisi, nädalasi ja päevaseid perioode;
 - c) kavandab, korraldab ja pakub Euroopa integreeritud lennumarsruutide võrgufunktsiooni, mis on sätestatud I lisas;
 - d) koordineerib lennuliiklusvoo ja läbilaskevõime juhtimist ning koordineerib ja rakendab lennuliiklusvoo juhtimise keskse üksuse kaudu lennuliiklusvoo haldamise meetmeid, mis on sätestatud II lisas;
 - e) täidab määruse (EÜ) nr 551/2004 artikli 6 lõike 4 punktide a ja b kohaselt nõutavat raadiosageduste koordineerimise põhifunktsiooni, mis on sätestatud III lisas ja mis muu hulgas hõlmab keskregistrit, kus säilitatakse kõiki raadiosageduste määramist käsitlevaid andmeid;
 - f) koordineerib seire sekundaarradarite transpondrite koodide määramise protsesse, mis on sätestatud IV lisas;

- g) korraldab võrgu funktsioonide haldamist ja toimimist;
- h) koordineerib ja toetab võrgu tegevuses esinevate kriiside ohjamist vastavalt artiklitele 19 ja 21 ning kutsub pärast komisjoniga konsulteerimist kokku Euroopa lennunduskriiside koordineerimisüksuse (EACCC);
- i) tagab võrgu funktsioonide puhul koostöö ICAO EUR piirkonnast väljaspool asuvate ICAO piirkondadega ja riikidega, kes ei osale võrgu haldaja tegevuses;
- j) koostab võrgu haldaja mitmeaastase tööprogrammi ja sellega seotud eelarve ning ajakohastab ja täidab neid;
- k) töötab välja ja rakendab lennuplaanide hindamisel põhineva teavitus- või häiresüsteemi, et edastada komisjonile andmeid, mis võimaldavad tal jälgida lennuettevõtjate suhtes Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 2111/2005⁽¹¹⁾ või muude ohutus- ja turvameetmete või mõlemaga kehtestatud tegevuskeelu järgimist;
- l) toetab taotluse korral ICAOd võrgu funktsioonide rakendamise seotud ülesannete täitmisel ICAO EUR piirkonnas, eeldusel et ICAOga lepitakse kokku koostöökorras.

2. Lisaks aitab võrgu haldaja pidevalt täiustada võrgutoiminguid ühtses Euroopa taevas ning võrgu üldist toimimist, eelkõige seoses tulemuslikkuse kava rakendamisega. Võrgu haldaja teeb eelkõige järgmist:

- a) tagab, et võrgu strateegiline kava ja võrgu operatiivkava aitavad saavutada kogu liitu hõlmavaid tulemuseesmärke ja nendega seotud kohalikke tulemuseesmärke ning jälgivad kavade rakendamist;
- b) koostab tulemuslikkuse kava alusel võrgu tulemuslikkuse kava ja rakendab selle, kui komisjon on kõnealuse kava heaks kiitnud;
- c) aitab alustada operatiivses lennutegevuses osalevate sidusrühmade vahelist koostööd operatiivmeetmete väljatöötamiseks ja rakendamiseks ning toetab ja koordineerib seda, et tagada olemasoleva õhuruumi tõhus kasutamine ja läbilaskevõime ning vähendada hilinevate arvude võrgus;
- d) määrab võrgu operatiivkavas kindlaks kõik algatused, mille eesmärk on toetada piiriülese koordineerimise arengut ning piiriüleste lennuliikluse korraldamise ja aeronavigatsiooniteenuste osutamist, tuues eelkõige esile algatused, mis on võrgu tulemuslikkuse kava rakendamise seisukohalt eriti olulised;
- e) määrab operatiivses lennutegevuses osalevate sidusrühmadega koostööd tehes kindlaks lennuohutusprobleemid võrgu tasandil, hindab sellega kaasnevaid võrguohutusriske ning teatab nendest ametile;
- f) esitab operatiivses lennutegevuses osalevatele sidusrühmadele ja liikmesriikide ning komisjoni asjakohastele ametiasutustele tulemuslikkuse kava rakendamise raames liiklusprognoosi käsitlevat teavet ning tegevuse tulemuslikkust käsitleva analüüsi;
- g) toetab operatiivses lennutegevuses osalevaid sidusrühmi selliste üleminekukavade ettevalmistamisel ja rakendamisel, mis hõlmavad õhuruumi või lennuliikluse korraldamise süsteemi oluliste täiustuste kasutuselevõttu;
- h) töötab ühisotsustamise teel välja protseduurid lennuliiklusvoo juhtimisest (ATFM) tulenevate hilinevate põhjuste väljaselgitamiseks ja korraldab ATFM-hilinevate mõõtmiseks, klassifitseerimiseks ning nende põhjuste väljaselgitamiseks lennujärgse kohandamisprotsessi, milles osalevad aeronavigatsiooniteenuse osutajad, lennujaamad ja riiklikud järelevalveasutused;
- i) toetab operatiivses lennutegevuses osalevaid sidusrühmi, kes rakendavad õhuruumi paindlikku kasutamist vastavalt komisjoni määrusele (EÜ) nr 2150/2005.

3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud ülesannete täitmiseks teeb võrgu haldaja järgmist:

- a) tagab vahendite, protsesside ja järjepidevate andmete kättesaadavuse ning jagamise, et toetada ühisotsustamist võrgu tasandil. Sellised andmed hõlmavad eelkõige lennuplaanide töötlemist, Euroopa andmehaldussüsteeme ja võrgu funktsioonide täitmisega seotud lennundusteavet ning elektroonilist integreeritud andmeportaali, millele huvitatud sidusrühmadel on juurdepääs määruse (EÜ) nr 551/2004 artikli 3a alusel;

⁽¹¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2005. aasta määrus (EÜ) nr 2111/2005, mis käsitleb ühenduse nimekirja, millesse kantakse lennuettevõtjad, kelle suhtes kohaldatakse ühenduse piires tegevuskeeldu, koostamist ja lennureisijate teavitamist lendu teeninud lennuettevõtjast ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiivi 2004/36/EÜ artikkel 9 (ELT L 344, 27.12.2005, lk 15).

- b) töötab välja kogu võrgu kavandamist ja toimimist, sealhulgas selle üldise tulemuslikkuse jälgimist ja täiustamist hõlmava tervikliku ja kooskõlastatud lähenemisviisi, et parandada võrgu tõhusust, koostalitlusvõimet ja ühenduvust;
- c) aitab kaasa muudatuste tegemisele võrgu funktsioonidega seotud asjakohastes ICAO dokumentides, järgides liidu protsesse;
- d) aitab operatiivses lennutegevuses osalevatel sidusrühmadel täita lennuliikluse korraldamise või aeronavigatsiooniteenuste osutamise (ATM/ANS) süsteemide ja protseduuride kasutuselevõtuga seotud kohustusi vastavalt lennuliikluse korraldamise üldkavale, eelkõige komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 409/2013⁽¹²⁾ kohaselt algatatud ühisprojektide puhul;
- e) toetab komisjoni ja rakendusmääruse (EL) nr 409/2013 artiklis 9 osutatud kasutuselevõtu haldusasutust ühisprojektide koostamisel, vastuvõtmisel ja rakendamisel vastavalt kõnealuse määruse artiklile 5;
- f) lepib kasutuselevõtu haldusasutuse juhiga kokku koostöökorra vastavalt rakendusmääruse (EL) nr 409/2013 artikli 9 lõike 7 punktile a ja artikli 12 lõikele 2;
- g) jälgib võrgu funktsioonide täitmisega seotud taristu toimimist, st:
- i) maapealsete navigatsioonisüsteemide katteala, kus toetatakse navigatsioonirakenduste kasutamist ja toimimist;
 - ii) kosmosepõhiste navigatsioonisüsteemide katteala, kus toetatakse navigatsioonirakenduste kasutamist ja toimimist järgmistest allikatest saadud teabe alusel:
 - a) ülemaailmse satelliitnavigatsioonisüsteemi (GNSS) põhikonstellatsiooni kuuluvate satelliitide puhul Galileo võrdluskeskus (GRC);
 - b) Euroopa Geostatsionaarse Navigatsioonilisüsteemi (EGNOS) puhul EGNOS teenuseosutaja;
 - iii) seiresüsteemide päringusaated ja avioonika;
 - iv) andmesideteaded;
 - v) õhus kokkupõrke vältimise süsteem (ACAS);
 - vi) õhusõiduki pardal asuvad kõrgusmõõturid;
- h) arendab, korraldab ja osutab ühisvõrgu tugiteenuseid, mis on seotud operatiivses lennutegevuses osalevate sidusrühmade nõutavate võrgufunktsioonidega ning mida osutatakse kesksel viisil, et suurendada võrgu toimimise tulemuslikkust ja kulutõhusust, st:
- i) ATMi sõnumivahetuskeskus;
 - ii) võrguaadresside haldusteenus;
 - i) toetab üksusi, kes vastutavad tsiviillennunduses toimunud lennuõnnetuste ja -intsidentide uurimise või lennuohutust mõjutavate juhtumite analüüsimise eest, nagu on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 996/2010,⁽¹³⁾ kui nad sellist abi taotleavad;

⁽¹²⁾ Komisjoni 3. mai 2013. aasta rakendusmäärus (EL) nr 409/2013, milles käsitletakse ühisprojektide määratlemist, juhtimiskorra kehtestamist ja Euroopa lennuliikluse korraldamise üldkava elluviimist toetavate stiimulite väljaselgitamist (ELT L 123, 4.5.2013, lk 1).

⁽¹³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. oktoobri 2010. aasta määrus (EL) nr 996/2010 tsiviillennunduses toimuvate lennuõnnetuste ja intsidentide uurimise ja ennetamise kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 94/56/EÜ (ELT L 295, 12.11.2010, lk 35).

- j) vahetab operatiivses lennutegevuses osalevate sidusrühmadega operatiivandmeid vastavalt määruse (EÜ) nr 550/2004 artiklile 13;
 - k) kogub, koondab ja analüüsib kõiki I–VI lisas nimetatud asjakohaseid andmeid ning edastab selle taotluse korral komisjonile, ametile ja tulemuslikkuse hindamise asutusele.
4. Võrgu haldusasutus vastab komisjoni või ameti palvel ühekordsetele taotlustele teabe ja nõu saamiseks ning analüüside koostamiseks või täidab muid selletaolisi eri funktsioonidega seotud lisäülesandeid.

Artikkel 8

Võrgu strateegiline kava

1. Võrgu haldaja koostab võrgu strateegilise kava ja ajakohastab seda vastavalt lennuliikluse korraldamise üldkavale, kasutades ühisotsustamist. Võrgu strateegiline kava, millega suunatakse võrgu pikaajalist arengut, on kooskõlas tulemuslikkuse kava võrdlusperioodidega ja hõlmab kogu võrgu haldaja määramise perioodi.
2. Võrgu strateegiline kava koostatakse V lisas esitatud vormi alusel. Võrgu strateegilise kava kinnitab võrgu haldusnõukogu ja komisjon kiidab selle heaks pärast liikmesriikidega konsulteerimist.
3. Võrgu strateegilise kava eesmärk on saavutada võrgu funktsioonide tulemuslikkusega seotud eesmärgid, mis on sätestatud tulemuslikkuse kavas.
4. Võrgu strateegilist kava ajakohastatakse vähemalt 12 kuud enne iga võrdlusperioodi algust.

Artikkel 9

Võrgu operatiivkava

1. Selleks et rakendada võrgu strateegiline kava operatiivtasandil lühikeses ja keskpikas perspektiivis, koostab võrgu haldaja koostöös operatiivses lennutegevuses osalevate sidusrühmadega ühisotsustamise teel võrgu operatiivkava.
2. Võrgu operatiivkava hõlmab võrdlusperioodi kalendriaastaid, selle aastaseid perioode, sealhulgas asjakohaseid operatiivmeetmeid.
3. Võrgu operatiivkava sisaldab VI lisas sätestatud teavet. Võrgu haldusnõukogu kiidab võrgu operatiivkava heaks.
4. Võrgu operatiivkava sisaldab eelkõige järgmist:
 - a) võrgu toimimise tulemuslikkust käsitlevad nõuded ja ATFM-hilinemise kohalikud kontrollväärtused, et aidata kaasa kogu Euroopa Liitu hõlmavate tulemuseesmärkide saavutamisele;
 - b) operatiivmeetmed, mis aitavad saavutada tulemuslikkuse kavas sisalduvaid kogu Euroopa Liitu hõlmavaid tulemuseesmärke ja kohalikke tulemuseesmärke, mis on kehtestatud võrdlusperioodi kalendriaastaid hõlmavaks perioodiks ning aastateks, hooajalisteks, nädalasteks ja päevasteks perioodideks, võttes arvesse kõige värskemad liiklusproгноosi ja selle muutmist.
5. Võrgu operatiivkava hõlmab operatiivmeetmeid, mis on seotud kõikide võrgu funktsioonide ja sõjaliste nõuetega, kui liikmesriigid neid esitavad. Need operatiivmeetmed määratakse kindlaks ühisotsustamise teel ja võrgu haldaja hindab nende vastastikust kooskõla.
6. Kui võrgu haldaja selgitab välja kogu liitu hõlmavate ja kohalike tulemuseesmärkide saavutamist takistavad tegevuspiirangud ja kitsaskohad, teeb ta ettepaneku võtta täiendavaid operatiivmeetmeid. Need meetmed määratakse kindlaks ühisotsustamise teel.
7. Aeronavigatsiooniteenuste osutajad ja lennujaamade käitajad tagavad, et nende kavad on kooskõlas võrgu operatiivkavaga ning rakendavad lõike 4 punktis b osutatud operatiivmeetmeid.
8. Võrgu haldaja ajakohastab võrgu operatiivkava vajaduse korral ja vähemalt iga kuue kuu järel.

*Artikkel 10***Parandusmeetmed**

1. Kui ühisotsustamise teel kokku lepitud tulemuslikkuse tasandit ei saavutata või artikli 9 lõike 4 punktis b osutatud operatiivmeetmeid ei rakendata, teeb võrgu haldaja oma ülesannete täitmise raames ja ilma, et see mõjutaks liikmesriikide kohustusi, operatiivses lennutegevuses osalevatele sidusrühmadele ettepaneku võtta parandusmeetmeid. Seda tehes konsulteerib ta kõigepealt operatiivses lennutegevuses osalevate sidusrühmadega, keda nimetatud meetmed mõjutavad, seejärel esitab artikli 18 lõikes 2 osutatud lennutegevusvaldkonna töörühmale arutamiseks parandusmeetmete ettepaneku ning lõpuks palub võrgu haldusnõukogul parandusmeetmete ettepaneku kinnitada. Operatiivses lennutegevuses osalevad sidusrühmad, keda nimetatud meetmed mõjutavad, rakendavad kõnealused meetmed või teatavad võrgu haldusnõukogule põhjused, miks nad kõnealuseid meetmeid ei rakendanud.
2. Võrgu haldaja teavitab liikmesriike ja operatiivses lennutegevuses osaleva ning asjaomase parandusmeetmega seotud sidusrühma järelevalveasutust meetme sisust ja kõikidest operatiivse lennutegevuse muutustega seotud asjaoludest.
3. Juhul kui liikmesriikide võetud kohustused ei võimalda neil parandusmeetmeid rakendada või kui parandusmeetmete rakendamine ei ole tulemuslikkuse kavadega kooskõlas, teatavad nad sellest viivitamata komisjoni ja võrgu haldajat.
4. Võrgu haldaja koostab registri, mis sisaldab teavet operatiivses lennutegevuses osalevate sidusrühmade poolt rakendamata jäänud operatiivmeetmete ja parandusmeetmete kohta ning asjaomaste meetmete rakendamist takistavate põhjuste kohta, ajakohastab kõnealust registrit ning edastab komisjonile sellekohast teavet.

*Artikkel 11***Suhted operatiivses lennutegevuses osalevate sidusrühmadega**

1. Võrgu üldise toimimise jälgimiseks ja täiustamiseks lepib võrgu haldaja operatiivses lennutegevuses osalevate sidusrühmadega kokku sobiva töökorra vastavalt artiklile 17.
2. Võrgu haldaja ja operatiivses lennutegevuses osalevad sidusrühmad koordineerivad võrgu funktsioonide täitmiseks vajalike vahendite ja süsteemide väljatöötamist ning kasutuselevõttu, et täita artikli 3 lõike 2 nõudeid.
3. Operatiivses lennutegevuses osalevad sidusrühmad tagavad, et kohalikul või funktsionaalse õhuruumiosa tasandil rakendatavad meetmed on kooskõlas ühisotsustamise teel kindlaksmääratud meetmetega.
4. Operatiivses lennutegevuses osalevad sidusrühmad esitavad võrgu haldajale I–VI lisas loetletud asjakohased andmed, pidades kinni kõikidest ühisotsustamise teel kindlaks määratud tähtaegadest ning nõuetest.

*Artikkel 12***Suhted liikmesriikidega**

1. Võrgu haldaja võtab oma ülesannete täitmisel nõuetekohaselt arvesse kohustusi, mis on liikmesriikidele pandud seoses suveräänsusega oma õhuruumi suhtes ning avaliku korra, julgeoleku- ja kaitseküsimustega.
2. Oma vastutusalasse kuuluva õhuruumi struktuuride üksikasjaliku väljaarendamise, heakskiitmise ja kehtestamise eest vastutavad jätkuvalt liikmesriigid.
3. Kui liikmesriikide ametiasutused on kaasatud võrgu funktsioonidega seotud operatiivküsimuste lahendamisse, eelkõige piiratud ressursside koordineerimisse vastavalt artikli 1 lõike 2 punktile c, konsulteerib võrgu haldaja nendega ühisotsustamise teel ja liikmesriigi ametiasutused rakendavad ühisotsustamise tulemused siseriiklikul tasandil.

*Artikkel 13***Suhted funktsionaalsete õhuruumiosadega**

1. Võrgu haldaja teeb tihedat koostööd ja kooskõlastab oma tegevust aeronavigatsiooniteenuse osutajatega funktsionaalsete õhuruumiosade tasandil, eelkõige seoses strateegilise planeerimise ning lennuilukuse ja läbilaskevõime igapäevase taktikalise korraldamisega.

2. Võrgu haldaja loob tihedas koostöös aeronavigatsiooniteenuste osutajatega funktsionaalsete õhuruumiosade tasandil ühtlustatud protsessid, protseduurid ja liidesed, et hõlbustada funktsionaalsete õhuruumiosade operatiivset ühenduvust.
3. Liikmesriigid, kes teevad koostööd funktsionaalses õhuruumiosas, püüavad koostada konsolideeritud seisukohad artikli 21 lõikes 2 osutatud võrgufunktsioonidega seotud strateegiliste küsimuste kohta.
4. Funktsionaalses õhuruumiosas koostööd tegevad aeronavigatsiooniteenuste osutajad püüavad sõnastada ühtsed seisukohad, et toetada ühisotsustamist.

Artikkel 14

Tsiviil- ja sõjandusvaldkonna koostöö

1. Liikmesriigid tagavad riiklike sõjaväevõimude asjakohase kaasamise kogu võrgu funktsioonide täitmisega seotud tegevusse.
2. Liikmesriigid tagavad, et võrgu haldaja kehtestatud konsulteerimisprotsess ja töökord hõlmaksid vajalikul hulgal sõjalennundusega seotud aeronavigatsiooniteenuste osutajate ja õhuruumi kasutajate esindajaid.
3. Võrgu haldaja tagab, et kehtestatakse asjakohane kord, mis võimaldaks ja toetaks piisavat kooskõlastamist riiklike sõjaväevõimudega ning muude asjakohaste sõjaliste organitega, sealhulgas Euroopa Kaitseagentuuriga (EDA). See kooskõlastamine hõlmab kõiki sõjalist tegevust mõjutavate võrgufunktsioonide täitmisega seotud aspekte.
4. Euroopa lennumarsruutide võrgu kavandamise ja lennuliiklusvoo juhtimise funktsiooni täitmine ei piira liikmesriikide õigust õhuruumi teatav osa erandlikuks või eriotstarbeliseks kasutuseks reserveerida või sellele piiranguid seada. Võrgu haldusasutus soodustab ja koordineerib neid õhuruumiosasid läbivate tingimuslike marsruutide kättesaadavust ning hõlbustab sõjaliste vajaduste ja kriisiohjemeetmete täitmist.

III PEATÜKK

VÕRGU FUNKTSIOONIDE JUHTIMINE

Artikkel 15

Ühisotsustamine

1. Liikmesriigid ja operatiivses lennutegevuses osalevad sidusrühmad täidavad võrgu haldaja toel võrgu funktsioone, võttes ühisotsustamise teel vastu otsuseid, mis sisaldavad järgmisi elemente:
 - a) artiklis 16 sätestatud konsulteerimisprotsess;
 - b) artiklis 17 sätestatud üksikasjalik töökord ja tegevusprotsessid.
2. Võrgu haldaja aitab võrgu haldusnõukogul vastu võtta meetmeid, mis on seotud võrgu funktsioonide haldamisega vastavalt artiklile 18.
3. Kui üks või mitu operatiivses lennutegevuses osalevat sidusrühma vaidlustab võrgu haldaja tegevuse, edastab võrgu haldaja asjaomase küsimuse lahendamiseks võrgu haldusnõukogule.

Artikkel 16

Konsulteerimisprotsess

1. Võrgu haldaja kehtestab artikli 1 lõikes 3 osutatud huvitatud isikutega konsulteerimiseks asjakohase ja korrapärase protsessi.
2. Konsulteerimine hõlmab artiklis 17 sätestatud töökorda ja tegevusprotsesse, võrgu strateegilist kava, võrgu operatiivkava ja võrgu tulemuslikkuse kava ning kavade rakendamisel tehtud edusamme, komisjonile esitatavaid aruandeid ning tegevusega seotud küsimusi.

3. Võrgu haldaja kohandab konsulteerimisprotsessi vastavalt iga konkreetse võrgufunktsiooni vajadustele. Selleks et tagada regulatiivsete küsimuste käsitlemine, võib konsulteerimisse vajaduse korral kaasata liikmesriikide ametiasutused.

4. Kui operatiivses lennutegevuses osalevad sidusrühmad väidavad, et nende seisukohti ei ole konkreetse küsimuse puhul nõuetekohaselt arvesse võetud, edastatakse küsimus täiendavaks kaalumiseks võrgu haldajale. Kui küsimusele ei ole eespool nimetatud viisil võimalik vastust leida, edastatakse see lahendamiseks võrgu haldusnõukogule.

Artikkel 17

Töökord ja tegevusprotsessid

1. Võrgu haldaja kehtestab koos operatiivses lennutegevuses osalevate sidusrühmade, liikmesriikide, artikli 24 lõikes 1 osutatud kolmandate riikide ja assotsieerunud riikidega (vastavalt vajadusele) üksikasjaliku töökorra ning võrgu funktsioonide täitmisega seotud planeerimist ja korralduslikke küsimusi käsitlevad tegevusprotsessid, võttes eelkõige arvesse I–IV lisas kindlaksmääratud konkreetsete võrgufunktsioonide eripära ja asjakohaseid nõudeid.

2. Võrgu haldaja tagab, et üksikasjalik töökord ja tegevusprotsessid sisaldavad eeskirju, mille kohaselt edastatakse teavet ühisotsustamise teel kokku lepitud parandusmeetmete kohta, mis on adresseeritud artikli 1 lõikes 3 osutatud huvitatud isikutele.

3. Üksikasjaliku töökorra ja tegevusprotsesside puhul järgitakse teenuste osutamise ja regulatiivsete küsimuste lahushoidmise nõuet, mis on sätestatud määruse (EÜ) nr 549/2004 artikli 4 lõikes 2.

Artikkel 18

Võrgu haldusnõukogu

1. Võrgu haldusnõukogu vastutab järgmise eest:

- a) strateegilise kava kavandi kinnitamine;
- b) võrgu operatiivkavade heakskiitmine;
- c) artiklis 10 osutatud parandusmeetmete ettepanekute heakskiitmine;
- d) konsulteerimisprotsesside spetsifikatsioonide, artiklites 15 ja 17 osutatud ja võrgu funktsioonidega seotud üksikasjaliku töökorra ning tegevusprotsesside ning artikli 7 lõike 2 punktis h osutatud toimingujärgsete kohandamisprotsesside heakskiitmine;
- e) Euroopa lennunduskriiside koordineerimisüksuse töökorra ja tööprogrammi heakskiitmine kooskõlas artikli 19 lõikega 5;
- f) võrgu strateegilise kava, võrgu operatiivkava ja artikli 7 lõike 2 punktis b osutatud võrgu tulemuslikkuse kava rakendamisel tehtud edusammude jälgimine ning meetmete võtmine esialgsest kavast kõrvalekaldumise korral;
- g) operatiivses lennutegevuses osalevate sidusrühmadega toimuva konsulteerimisprotsessi jälgimine;
- h) võrgu funktsioonide haldamisega seotud tegevuse jälgimine ning võrgu haldaja tegevuse jälgimine tema ülesannete täitmisel, sealhulgas operatiivses lennutegevuses osalevatele sidusrühmadele osutatavate teenuste kvaliteet;
- i) võrgu haldaja tegevuse jälgimine võrgu tegevuses esinevates kriisilukordades;
- j) artikli 22 lõikes 3 osutatud aastaaruande heakskiitmine;
- k) tegelemine artikli 15 lõikes 3 ja artikli 16 lõikes 4 osutatud küsimustega, mida ei lahendata konkreetse võrgufunktsiooni tasandil;
- l) võrgu haldaja aastaelarve kinnitamine;
- m) nõukogu kodukorra heakskiitmine;
- n) artikli 7 lõike 1 punktis j osutatud tööprogrammi heakskiitmine ja selle rakendamise jälgimine;

- o) artikli 7 lõike 2 punktis b osutatud võrgu tulemuslikkuse kava heakskiitmine;
 - p) arvamuse avaldamine selliste võimalike lisafunktsioonide kohta, mis võidakse omistada võrgu haldajale määruse (EÜ) nr 551/2004 artikli 6 lõike 3 või artikli 6 lõike 4 punkti c kohaldamisel;
 - q) soovitude andmine artikli 7 lõike 3 punktis g nimetatud taristu toimimise jälgimiseks, sealhulgas asjakohased kulude-tulude analüüsid;
 - r) arvamuste esitamine artikli 7 lõike 3 punktis h nimetatud ühisvõrgu tugiteenuste arendamise ja osutamise kohta, sealhulgas asjakohased kulude-tulude analüüsid;
 - s) artikli 7 lõike 1 punktis l, artikli 7 lõike 3 punktis f ja artiklis 24 osutatud koostöökorra heakskiitmine;
 - t) arvamuse esitamine artikli 4 lõike 4 punktis g osutatud võrgu haldaja juhi määramise kohta.
2. Võrgu haldusnõukogu moodustab oma tegevuse toetamiseks töörühmi, eelkõige lennutegevusvaldkonna töörühma, mis koosneb operatiivses lennutegevuses osalevate sidusrühmade lennundusvaldkonna direktoritest.
3. Võrgu haldusnõukogul on järgmised hääleõigusega liikmed:
- a) üks aeronavigatsiooniteenuste osutajate esindaja iga kehtestatud või kehtestatava funktsionaalse õhuruumiosa kohta, nii et kõikidel aeronavigatsiooniteenuste osutajatel on kokku neli häält;
 - b) neli tsiviilvaldkonna äriliste ja mitteäriliste õhuruumi kasutajate esindajat;
 - c) kaks lennujaamakäitajate esindajat;
 - d) kaks sõjalennundusega seotud aeronavigatsiooniteenuste osutajate ja õhuruumi kasutajate esindajat.
4. Võrgu haldusnõukogul on järgmised hääleõigusega liikmed:
- a) võrgu haldusnõukogu esimees;
 - b) üks komisjoni esindaja;
 - c) artikli 4 lõike 4 punktis g osutatud võrgu haldaja;
 - d) lõikes 2 osutatud lennutegevusvaldkonna töörühma esimees;
 - e) kaks assotsieerunud riikide aeronavigatsiooniteenuse osutajate esindajat, kes abistavad võrgu haldajat tema töös;
 - f) üks Eurocontrol'i esindaja.
5. Igal võrgu haldusnõukogu liikmel on asendusliige.
6. Komisjon nimetab võrgu haldusnõukogu esimehe ametisse tema tehnilise pädevuse ja teadmiste põhjal ning võrgu haldusnõukogu hääleõigusega liikmete ettepanekul. Lisaks nimetab ta hääleõigusega liikmete hulgast ametisse kaks aseesimeest.
7. Komisjon nimetab lõike 3 punktis a osutatud hääleõigusega liikmed ja nende asendusliikmed ametisse organisatsiooni ettepanekul. Komisjon nimetab lõike 3 punktides b ja c osutatud hääleõigusega liikmed ja nende asendusliikmed ametisse asjakohaste Euroopa esindusorganite ettepanekul. Komisjon nimetab lõike 3 punktis d osutatud hääleõigusega liikme ja tema asendusliikme ametisse EDA ettepanekul. Komisjon nimetab lõike 4 punktis e osutatud hääleõigusega liikmed ametisse Eurocontrol'i ettepanekul, võttes arvesse nii rotatsiooni põhimõtet, mis võimaldab järgemööda ametisse nimetada iga assotsieerunud riigi esindaja, kui ka määramise seisukohalt olulisi operatiivvajadusi.
8. Komisjon võib määrata vaatlejad ja sõltumatud eksperdid, kes tegutsevad enda nimel ning esindavad võrgu funktsioonide paljusid eri aspekte.

9. Lõike 4 punktides a ja b osutatud liikmetel on õigus vaidlustada ettepanekuid, mis mõjutavad:
- a) võrgu haldusnõukogu tegevuse kooskõla käesoleva määruse eesmärkidega;
 - b) erapooletust ja võrdsust võrgu funktsioonide täitmisel.
10. Võrgu haldusnõukogu võtab lõike 1 punktides a–e, j, l–o ja s osutatud dokumendid vastu oma hääleõigusega liikmete lihthäälteenamuse alusel.
11. Võrgu haldusnõukogu koosolekud kutsub kokku esimees. Haldusnõukogu tuleb korralisteks koosolekuteks kokku vähemalt kolm korda aastas. Haldusnõukogu tuleb kokku ka esimehe või komisjoni nõudmise korral. Võrgu haldaja tagab sekretariaaditeenuste osutamise võrgu haldusnõukogule ja selle esimehele.
12. Võrgu haldaja tagab võrgu haldusnõukogu ning selle töörühmade loomiseks ja tegevuseks vajalikud vahendid.

IV PEATÜKK

VÕRGU TEGEVUSES ESINEVATE KRIISIOLOKORDADE OHJAMINE

Artikkel 19

Euroopa lennunduskriiside koordineerimisüksus

1. Võrgu tegevuses esinevate kriisiolukordade ohjamise toetamiseks luuakse Euroopa lennunduskriiside koordineerimisüksus (EACCC). EACCC aitab on töö kaudu koordineerida võrgu tegevuses esinevate kriisiolukordade lahendamist.
2. EACCC alaliste liikmete hulka kuulub üks esindaja kõikide allpoolnimetatute hulgast:
- a) liikmesriik, kellele kõik liikmesriigid on andnud sellekohased volitused;
 - b) komisjon;
 - c) amet;
 - d) Eurocontrol;
 - e) võrgu haldaja;
 - f) sõjavägi;
 - g) aeronavigatsiooniteenuste osutajad;
 - h) lennujaamade käitajad;
 - i) õhuruumikasutajad.

Need liikmed ja nende asendusliikmed nimetab ametisse komisjon. Ametisse nimetamine toimub ettepaneku alusel, mille teeb:

- 1) esimese lõigu punktis a osutatud juhul liikmesriigid;
- 2) esimese lõigu punktides c, d ja e osutatud juhtudel vastavalt amet, Eurocontrol ja võrgu haldaja;
- 3) esimese lõigu punktis f osutatud juhul EDA;
- 4) esimese lõigu punktides g, h ja i osutatud juhtudel vastavad Euroopa esindusorganid.

3. Iga liikmesriik nimetab kontaktisiku (riigi teabekeskus) ja EACCC asendusliikme ning hõlbustab nende juurdepääsu riiklikest kriisiohjestruktuuridest pärit asjakohasele teabele, mis ei piirdu lennundusvaldkonnaga. Riikide teabekeskused täidavad oma ülesandeid vastavalt EACCC töökorrale.

4. EACCC võib juhtumipõhiselt ja sõltuvalt konkreetse kriisiolukorra iseärasustest kaasata eksperte, kes aitavad tal välja töötada kriisiohjelahendused.
5. EACCC koostab vastavalt artikli 18 lõike 1 punktile e võrgu haldajale heakskiitmiseks oma töökorra ja ettepanekud selle muutmiseks.
6. Võrgu haldaja eraldab EACCC loomiseks ja toimimiseks vajalikud ressursid.

Artikkel 20

Võrgu haldaja ülesanded

Võrgu haldaja, keda vajaduse korral abistab EACCC, teeb järgmist:

- a) koordineerib võrgu tegevuses esinevatele kriisiolukordadele reageerimist, tehes tihedat koostööd liikmesriikide vastavate struktuuridega;
- b) toetab situatsiooniplaanide käivitamist ja koordineerimist liikmesriikide tasandil eelkõige riikide teabekeskuste kaudu;
- c) töötab võrgu tasandil välja leevendusmeetmed, millega tagatakse kiire reageerimine võrgu tegevuses tekkinud kriisiolukordadele, et kaitsta kõnealust võrku ja tagada selle jätkuv ning ohutu toimimine. Selleks teeb võrgu haldaja sõltumatult järgmist:
 - i) jälgib ööpäev läbi võrgus valitsevat olukorda võimalike kriisiolukordade kindlakstegemiseks;
 - ii) tagab täpsete, õigeaegsete ja järjepidevate andmete edastamise kaudu tõhusa teabehalduse ja teavitamise, et toetada liikmesriike ja operatiivses lennutegevuses osalevaid sidusrühmi otsuste tegemisel selle kohta, kuidas lahendada võrgus tekkinud kriisiolukordi ja/või leevendada nende mõju võrgule;
 - iii) hõlbustab eespool nimetatud andmete organiseeritud kogumist ja tsentraliseeritud säilitamist;
- d) vajaduse korral pakub komisjonile, ametile või liikmesriikidele võrgu tegevuses tekkinud kriisiolukorra leevendamise täiendavaks toetamiseks võimalusi, mis muu hulgas hõlmavad koostööd muude transpordiliikide käitajatega, kes võivad kindlaks teha ja rakendada mitmeliigilise transpordiga seotud lahendusi;
- e) jälgib võrgu vastupanuvõimet ja selle toimimise taastumist ning koostab asjakohaseid aruandeid;
- f) organiseerib liikmesriike ja operatiivses lennutegevuses osalevaid sidusrühmi hõlmava kriisiolukorra simuleerimise kokkulepitud õppeprogrammi ja hõlbustab selle rakendamist või rakendab selle, et olla valmis võrguga seotud tegelikeks kriisiolukordadeks;
- g) töötab välja ja rakendab tööprogrammi ja riskiregistri ning ajakohastab neid korrapäraselt.

V PEATÜKK

KONSULTEERIMINE LIIKMESRIIKIDEGA, JÄLGIMINE, ARUANDLUS JA JÄRELEVALVE

Artikkel 21

Teavitamine ja konsulteerimine liikmesriikidega

1. Võrgu haldaja teavitab komisjoni korrapäraselt võrgufunktsioonide täitmisel tehtud edusammudest ja võetud meetmetest. Komisjon teavitab nimetatud edusammudest ja meetmetest liikmesriike.
2. Komisjon konsulteerib liikmesriikidega võrgu funktsioonidega seotud strateegilistes küsimustes ja võtab nende seisukohti arvesse.

Kõnealused strateegilised küsimused hõlmavad järgmist:

- a) võrgu üldine toimimine;
- b) parandusmeetmete võtmine võrgu haldaja poolt, millele on osutatud artiklits 10;

- c) võrgu haldusnõukogu esimehe ja liikmete ametissenimetamine;
- d) võrgu strateegilise kava kavand; eelkõige esitatakse varakult arvamus kõnealuse kava eesmärkide kohta;
- e) võrgu tulemuslikkuse kava kavand;
- f) võrgu haldaja aastaeelarve projekt;
- g) võrgu haldaja aastaaruanne;
- h) EACCC töökorra kavand;
- i) artiklites 16 ja 17 osutatud konsulteerimisprotsesside ja üksikasjaliku töökorra ning tegevusprotsesside kirjeldused;
- j) artikli 12 lõikes 3 osutatud küsimused, mida ei lahendata konkreetse võrgufunktsiooni tasandil;
- k) artikli 10 lõikes 3 osutatud juhud;
- l) artiklis 5 osutatud hinnang;
- m) ATM/CNS-taristuga seotud järelevalveülesannete ja võrgu funktsioonide täitmisega seotud ühisvõrgu tugiteenuste, sealhulgas asjakohase kulude-tulude analüüsi ning eelarve koostamine ja rakendamine;

Teise lõike punkti a käsitlevad konsultatsioonid toimuvad korrapäraselt.

Artikkel 22

Jälgimine ja aruandlus

1. Võrgu haldaja võtab kasutusele protsessi, et pidevalt jälgida kõike alljärgnevat:
 - a) võrgu toimimise tulemuslikkus;
 - b) operatiivses lennutegevuses osalevate sidusrühmade ja liikmesriikide võetud meetmed ning nende tegevuse tulemuslikkus;
 - c) ühisotsustamise tulemuslikkus ja tõhusus iga konkreetse funktsiooni täitmisel;
 - d) operatiivtegevuses osalevatele sidusrühmadele osutatavate teenuste kvaliteet, mida kontrollitakse konkreetsete näitajate abil.
2. Pideva jälgimise eesmärk on teha kindlaks kõik võimalikud kõrvalekalded võrgu strateegilisest kavast ja operatiivkavast. Operatiivses lennutegevuses osalevad sidusrühmad abistavad selles võrgu haldajat, esitades asjakohaseid andmeid.
3. Võrgu haldaja esitab komisjonile, võrgu haldusnõukogule ja ametile igal aastal aruande, mis sisaldab ülesannete täitmiseks võetud meetmeid ning soovitusi võrguprobleemide lahendamiseks. Aruandes käsitletakse nii konkreetseid võrgufunktsioone kui ka kogu võrgu olukorda, samuti võrgu strateegilise kava, võrgu operatiivkava ja võrgu tulemuslikkuse kava rakendamist ning seda, kuidas võrgu haldaja on täitnud oma eesmärgid operatiivses lennutegevuses osalevatele sidusrühmadele osutatava teenuse kvaliteedi tagamisel. Komisjon edastab aruande liikmesriikidele.

Artikkel 23

Järelevalve võrgu haldaja üle

Komisjon tagab järelevalve selle üle, kuidas võrgu haldaja täidab käesolevas määruses ja muudes liidu õigusaktides, eelkõige komisjoni määruses (EÜ) nr 2150/2005, komisjoni rakendusmäärustes (EL) nr 390/2013 ja (EL) nr 391/2013⁽¹⁴⁾, komisjoni rakendusmääruses (EL) nr 409/2013 ning kõnealuse määruse kohaselt kasutusele võetud ühisprojektides sätestatud nõudeid. Komisjon teavitab liikmesriike järelevalve tulemustest.

⁽¹⁴⁾ Komisjoni 3. mai 2013. aasta rakendusmäärus (EL) nr 391/2013, milles sätestatakse ühine aeronavigatsioonitasude süsteem (ELT L 128, 9.5.2013, lk 31).

VI PEATÜKK

SUHTED KOLMANDATE RIIKIDEGA

Artikkel 24

Kolmandate riikide osalemine võrgu haldaja töös

1. Kolmandad riigid osalevad võrgu haldaja töös vastavalt liidu õigusele ja liiduga sõlmitud lepingute alusel.
2. Võrgu haldaja tööst võivad osa võtta assotsieerunud riigid ja nende operatiivses lennutegevuses osalevad sidusrühmad.
3. Võrgu haldaja võib sõlmida koostöökokkuleppeid aeronavigatsiooniteenuste osutajatega, kes on asutatud muudes kui lõigetes 1 ja 2 osutatud ICAO EUR-, NAT-, AFI- ja MID-piirkonna riikides, kui need riigid osalevad funktsionaalses õhuruumiosas või kui nende osalemine mõjutab otseselt võrgu toimimist ning aitab tagada asjakohase piirkondliku koostalitlusvõime ja ühenduvuse.
4. Selleks et parandada võrgu funktsioonide täitmist ja võrgu toimimist, võib võrgu haldaja sõlmida koostöökokkuleppeid võrgufunktsioone käsitleva teabe vahetamiseks selliste aeronavigatsiooniteenuste osutajatega, kes on asutatud muudes kui lõikes 3 osutatud ICAO piirkondades.

VII PEATÜKK

RAHASTAMINE JA EELARVE

Artikkel 25

Võrgu haldaja rahastamine ja eelarve

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et rahastada võrgu haldajale usaldatud ülesannete täitmist aeronavigatsioonitasudest.
2. Võrgu haldaja määrab oma kulud kindlaks selgelt ja läbipaistvalt.
3. Võrgu haldaja koostab eelarve, mis vastab järgmistele nõuetele:
 - a) on piisav selleks, et täita tema tulemuseesmäärke kooskõlas artikli 7 lõike 2 punktis b osutatud võrgu tulemuslikkuse kavaga;
 - b) on piisav selleks, et rakendada artikli 7 lõike 1 punktis j osutatud tööprogramm;
 - c) sellel on eraldi raamatupidamisarvestus, kui võrgu haldaja täidab lisaks artiklis 7 osutatud ülesannetele ka muid ülesandeid.

VIII PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 26

Kehtetuks tunnistamine

Määrus (EL) nr 677/2011 tunnistatakse kehtetuks.

Artikkel 27

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas.

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2020.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 24. jaanuar 2019

Komisjoni nimel

president

Jean-Claude JUNCKER

I LISA

EUROOPA LENNUMARSRUUTIDE VÕRGU KAVANDAMISE FUNKTSIOON

A OSA

Eesmärk ja kohaldamisala

1. Euroopa lennumarsruutide võrgu kavandamise (ERND) funktsiooni eesmärk on:
 - a) koostada ja viia ellu Euroopa lennumarsruutide võrgu parendamise kava lennuliikluse ohutuks ja tõhusaks toimimiseks, võttes nõuetekohaselt arvesse keskkonnamõju;
 - b) hõlbustada Euroopa lennumarsruutide võrgu parendamise kava raames sellise õhuruumi struktuuri väljatöötamist, mis tagab vajalikul tasemel ohutuse, läbilaskevõime, paindlikkuse, reageerimisvõime, keskkonnavalase tulemuslikkuse ning aeronavigatsiooniteenuste kiire ja sujuva osutamise, võttes nõuetekohaselt arvesse julgeoleku- ja kaitsevajadusi;
 - c) tagada Euroopa lennumarsruutide võrgu piirkondlik ühenduvus ja koostalitlusvõime ICAO Euroopa piirkonnas ning Euroopa piirkonnaga külgnevate ICAO piirkondadega.
2. Euroopa lennumarsruutide võrgu parendamise kava on töökava, mille võrgu haldaja töötab välja kooskõlas liikmesriikide ja operatiivses lennutegevuses osalevate sidusrühmadega. Vastavalt võrgu strateegilises kavas sisalduvatele juhtpõhimõtetele hõlmab kava selle lennumarsruutide võrgu planeerimise alase tegevuse tulemusi lühikeses ja keskpikas perspektiivis. Kava kajastab kõiki vajalikke elemente, et tagada Euroopa õhuruumi kavandamine ühtse tervikuna ja on kooskõlas kogu ELi hõlmavate tulemuseesmärkidega, mida võrgu haldaja vastavalt tulemuslikkuse kavale peab täitma.
3. Euroopa lennumarsruutide võrgu parendamise kava moodustab võrgu operatiivkava Euroopa lennumarsruutide võrgu kavandamist käsitleva osa ning hõlmab üksikasjalikke eeskirju võrgu strateegilise kava Euroopa lennumarsruutide võrgu kavandamist käsitleva osa rakendamiseks.
4. Euroopa lennumarsruutide võrgu parendamise kava hõlmab järgmist:
 - a) ühtsed üldpõhimõtted, millele on lisatud õhuruumi kavandamise tehnilised kirjeldused;
 - b) õhuruumi kasutamise sõjalised vajadused;
 - c) Euroopa lennumarsruutide võrk ja, kui see on teostatav, vabalt valitavate marsruutidega õhuruumi struktuurid, mis on kavandatud täitma kõikide kasutajate vajadusi ning sisaldab üksikasju õhuruumi kõikide muudatuste kohta;
 - d) lennumarsruutide võrgu ja vabalt valitavate marsruutidega õhuruumi kasutamise eeskirjad ja kättesaadavus;
 - e) õhuruumi jaotamine lennujuhtimissektoriteks, et toetada lennuliiklusteeninduse õhuruumi;
 - f) õhuruumi korraldamise protseduurid;
 - g) üksikasjalik ajakava õhuruumi kavandamise muudatuste väljatöötamiseks;
 - h) võrgu operatiivkava kaudu toimuva õhuruumi struktuuri ja kasutamise eeskirjade muudatuste ühtse avaldamise ja rakendamise tsükli ajakava;
 - i) ülevaade võrgu praegusest ja prognoositavast olukorrast, sealhulgas prognoositud tulemuslikkus õhuruumi kavandamise kehtivate ja kokkulepitud kavade põhjal.

B OSA

Euroopa lennumarsruutide võrgu parendamise kava väljatöötamise protseduur

1. Võrgu haldaja, liikmesriigid, õhuruumi kasutajad ning aeronavigatsiooniteenuste osutajad (funktsionaalsete õhuruumiosade raames või ka eraldiseisvalt) töötavad artiklis 15 osutatud ühisotsustamise teel välja Euroopa lennumarsruutide võrgu parendamise kava. Nad kohaldavad käesoleva lisa C osas sätestatud õhuruumi kavandamise põhimõtteid.

2. Ühisotsustamisel järgitakse üksikasjalikku töökorda ja tegevusprotsesse, mille kehtestab ekspertide tasandil võrgu haldaja. Seejuures võetakse arvesse tsiviil-sõjalist mõõdet. Kõnealused töökorrad koostatakse pärast kõigi sidusrühmadega konsulteerimist. Selleks et arvesse võtta Euroopa lennumarsruutide võrgu kavandamise funktsiooni vajadusi, kohaldatakse kõnealuseid töökordi korrapäraste ajavahemike järel.
3. Euroopa lennumarsruutide võrgu parendamise kava nõuetekohase sidususe tagamiseks kaasavad võrgu haldaja ja liikmesriigid ühisotsustamisprotsessi kolmandad riigid vastavalt artiklile 24. Tagatakse asjakohane omavaheline koostöö ühelt poolt võrgu haldaja ja tema ekspertide tasandi üksikasjalikus töökorras, millega toetatakse Euroopa lennumarsruutide võrgu parendamise kava väljatöötamist, ning teiselt poolt vastava piirialade lennumarsruutide võrgu tõhustamist käsitlevas ICAO ekspertide tasandi töökorras.
4. Õhuruumi kavandamise projektid peavad olema kooskõlas Euroopa lennumarsruutide võrgu parendamise kavaga. Kooskõla tuleb kontrollida vähemalt järgmiste õhuruumi kavandamise projektide muudatuste puhul ja võrgu haldajat tuleb teavitada vähemalt järgmistest muudatustest:
 - a) muudatused marsruutide kooskõlastamises;
 - b) muudatused marsruutide suunas;
 - c) muudatused marsruutide eesmärgis;
 - d) vabalt valitavate marsruutidega õhuruumi, sealhulgas sellega seotud kasutuseeskirjade kirjeldus;
 - e) marsruutide kasutamise eeskirjad ja nende kättesaadavus;
 - f) sektorite vertikaalsete või horisontaalsete piiride muutmine;
 - g) oluliste punktide lisamine või väljajätmine;
 - h) muudatused piiriülese õhuruumi kasutamises;
 - i) muudatused oluliste punktide koordinaatides;
 - j) andmeedastust mõjutavad muudatused;
 - k) aeronavigatsioonialase teabe kogumikus avaldatud andmeid mõjutavad muudatused;
 - l) õhuruumi kavandamist ja kasutamist käsitlevaid koostöölepinguid mõjutavad muudatused.
5. Selleks et võtta arvesse õhuruumiga seotud uusi või muutuvaid vajadusi, vaadatakse Euroopa lennumarsruutide võrgu parendamise kava selle kehtivuse ajal pidevalt läbi. Läbivaatamise käigus tagatakse pidev kooskõlastamine sõjaväevõimudega.

C OSA

Õhuruumi kavandamise põhimõtted

1. Euroopa lennumarsruutide võrgu parendamise kava väljatöötamisel järgivad võrgu haldaja, liikmesriigid ja aeronavigatsiooniteenuste osutajad (funktsionaalsete õhuruumiosade raames või eraldiseisvalt) ühisotsustamisel järgmisi õhuruumi kavandamise põhimõtteid:
 - a) õhuruumi struktuuride kehtestamine ja konfigureerimine põhineb operatiivvajadustel, olenemata riigi-, funktsionaalsete õhuruumiosade või lennuinfopiirkondade piiridest ning ei ole tingimata seotud ülemise ja alumise õhuruumi jaotustasandiga;
 - b) õhuruumi struktuuride kavandamine põhineb läbipaistval protsessil, millega võimaldatakse uurida tehtud otsuseid ja mõista nende põhjendusi, ning mille puhul võetakse arvesse kõikide kasutajate vajadusi, ühitades need samas ohutus-, läbilaskevõime- ja keskkonnaküsimustega ning võttes nõuetekohaselt arvesse sõjandusvaldkonna ja riikliku julgeolekuga seotud vajadusi;
 - c) selleks et järgida peamiste liiklusvoogude ja lennuväljade vajadusi, on Euroopa lennumarsruutide võrgu parendamise kava sisendiks tulemuseesmärgid ning võrgu ja kohaliku tasandi praegune ja prognoositav nõudlus lennuliikluse järele;

- d) tagatakse vertikaalne ja horisontaalne seotus muu hulgas lähenemisalas ja piirialade õhuruumi struktuuris;
 - e) lende võimaldatakse teostada kasutajate soovitud marsruutidel või järgida marsruudil olemise ajal soovitud lennuprofiile või pakkuda võimalikult sarnaseid võimalusi;
 - f) sidusrühmadelt, kellel on asjaomases alas operatiivvajadusi, võetakse hindamiseks ja võimalikuks edasiarendamiseks vastu kõik ettepanekud õhuruumi struktuuri, sealhulgas vabalt valitavate marsruutidega õhuruumi, mitme marsruudi kasutusvõimaluste ja tingimuslike marsruutide kohta;
 - g) õhuruumi struktuuride, sealhulgas vabalt valitavate marsruutidega õhuruumi ja lennujuhtimis sektorite kavandamisel võetakse arvesse olemasolevaid või väljapakutud õhuruumistruktuure, mis on ette nähtud reserveerimist või piiranguid nõudvaks tegevuseks. Sel eesmärgil kehtestatakse üksnes sellised struktuurid, mis on kooskõlas õhuruumi paindliku kasutamise ja võimalikult ulatuslikult tagatakse kõnealuste struktuuride ühtlustatus ja järjepidevus terves Euroopa võrgus;
 - h) lennujuhtimis sektorite kavandamist alustatakse soovitud marsruutide või liiklusvoogude kooskõlastamisega korduva protsessi teel, millega tagatakse marsruutide või liiklusvoogude vastavus sektoritele;
 - i) lennujuhtimis sektorid kavandatakse nii, et oleks võimalik saavutada sellised sektorite konfiguratsioonid, mis vastavad liiklusvoogudele ning on muutuva nõudlusega lennuliiklusega kohandatavad ja proportsionaalsed;
 - j) kui operatiivsetel põhjustel on vaja kavandada riigi-, funktsionaalsete õhuruumiosade või lennuinfo piirkondade piire ületavad lennujuhtimis sektorid, sõlmitakse asjaomaste operatiivses lennutegevuses osalevate sidusrühmade vahel teenuste osutamist käsitlevad kokkulepped.
2. Võrgu haldaja, liikmesriigid ja funktsionaalsed õhuruumiosad ning aeronavigatsiooniteenuste osutajad (viimati nimetatud funktsionaalsete õhuruumiosade raames või eraldiseisvalt) tagavad ühisotsustamise teel, et õhuruumi kasutamise ja läbilaskevõime juhtimise suhtes kohaldatakse järgmisi põhimõtteid:
- a) õhuruumi struktuurid kavandatakse sellisel viisil, et marsruutide valik, liiklusvood, sektorite konfigureerimise kavad ja muude õhuruumi struktuuride konfiguratsioon hõlbustavad õhuruumi paindlikku ja õigeaegset kasutamist ja korraldamist;
 - b) õhuruumi struktuurid peaksid võimaldama pakkuda täiendavaid marsruute, tagades samas nende kokkusobivuse olemasoleva läbilaskevõimega seotud kaalutluste ja sektorite kavandamisel esinevate piirangutega.

D OSA

Tulemuslikkuse pidev jälgimine võrgu tasandil

1. Tulemuslikkuse pideva paranemise tagamiseks vaatab võrgu haldaja ühisotsustamise teel korrapäraselt läbi õhuruumis rakendatud struktuuride tõhususega seotud tegevuse.
2. See läbivaatamine sisaldab eelkõige järgmist:
 - a) lennuliikluse vajaduste muutumine;
 - b) läbilaskevõime ja lendude tõhususe tulemuslikkus ja piirangud riikide, funktsionaalsete õhuruumiosade või võrgu tasandil;
 - c) õhuruumi kasutamise eri tahkude hindamine nii tsiviil- kui ka sõjandusvaldkonna seisukohast;
 - d) sektoreerimise ja kasutatavate sektorikonfiguratsioonide hindamine;
 - e) õhuruumi struktuuride terviklikkuse ja järjepidevuse hindamine.

II LISA

LENNULIIKLUSVOOGUDE JUHTIMISE FUNKTSIOON

A OSA

Eesmärk ja kohaldamisala

1. Lennuliiklusvoogude juhtimise funktsiooni eesmärk on:
 - a) saavutada Euroopa lennuliikluse juhtimise võrgu olemasoleva läbilaskevõime tõhus ärakasutamine;
 - b) kaasa aidata kõigi operatiivses lennutegevuses osalevate sidusrühmade poolt võetavate lennuliiklusvoogude juhtimise meetmete kavandamisele, kooskõlastamisele ja täideviimisele;
 - c) kaasa aidata sõjaliste vajaduste ja kriisiohjemeetmete arvesse võtmisele;
 - d) tagada Euroopa lennumarsruutide võrgu piirkondlik ühenduvus ja koostalitlusvõime ICAO Euroopa piirkonnas ning sellega külgnevate ICAO piirkondadega.
2. Käesoleva lisa B osa punktis 15 osutatud lennuliiklusvoogude juhtimise ja hädaolukorra protseduuridega tagatakse liikluse parem prognoositavus ja optimeeritakse Euroopa lennuliikluse juhtimisvõrgu olemasolevat läbilaskevõimet (sh lennujaamades), samuti soovitakse suurendada lennujaamade teenindusaegade ja lennuplaanide vahelist kooskõla.
3. Lennuliiklusvoogude juhtimise funktsiooni puhul lähtutakse lennuliiklusvoogude juhtimise meetmete rakendamise üksikasjalikust töökorrast. Kõik operatiivses lennutegevuses osalevad sidusrühmad järgivad eeskirju ja menetlusi, millega tagatakse, et lennujuhtimisvõimekust kasutatakse ohutult ja võimalikult ulatuslikult.
4. Lennuliiklusvoogude juhtimise funktsioon hõlmab kõiki lennuliiklusvoogude juhtimise etappe (strateegiline, eeltaktikaline, taktikaline ja tegevusjärgne), mis on kindlaks määratud käesoleva määruse liites osutatud ICAO sätetes. Funktsioon peab olema kooskõlas kõnealuste ICAO sätetega.
5. Lennuliiklusvoogude juhtimise funktsiooni kohaldatakse lennuvoogude juhtimise protsesside järgmiste osaliste või nende nimel tegutsevate esindajate suhtes:
 - a) õhusõidukite käitajad;
 - b) lennuliiklusteenuste osutajad, sh lennuliiklusteenindusüksused, lennuliiklusteeninduse bürood ja lähilennujuhtimiskeskused;
 - c) aeronavigatsiooniteabe teenuste osutajad;
 - d) õhuruumi korraldamisega seotud üksused;
 - e) lennujaamade käitajad;
 - f) võrgu haldaja käitav lennuliiklusvoogude juhtimise keskkus;
 - g) käesoleva lisa A osa punktis 6 osutatud lennuliiklusvoogude juhtimise kohalikud üksused;
 - h) lennuoperatsioone koordineerivate lennuväljade teenindusaegade koordineerijad.
6. „Lennuliiklusvoogude juhtimise kohalik üksus“ on lennuliiklusvoo juhtimise üksus, mis tegutseb lennuliiklusvoo juhtimise ühe või mitme üksuse nimel lennuliiklusvoogude juhtimise keskkuse ja lennuliiklusteenindusüksuse või selliste üksuste rühma vahel. Üksus võib tegutseda lennuliiklusteenindusüksuse, riiklikul, funktsionaalse õhuruumiosa või mõnel muul allpiirkondlikul tasandil.
7. Lennuliiklusvoogude juhtimise funktsiooni täitmist toetavad lennuliiklusvoogude juhtimise kohalikud üksused ja võrgu haldaja oma lennuliiklusvoogude juhtimise keskkuse kaudu.

B OSA

Kavandamis- ja tegevuspõhimõtted

1. Võrgu haldaja ja operatiivses lennutegevuses osalevad sidusrühmad kavandavad ja täidavad ülesandeid, millega toetatakse lennuliiklusvoogude juhtimise funktsiooni:

- a) kõikide selliste lendude kõikide etappide suhtes, mida kavatakse teha või mida tehakse üldise lennuliikluse raames ning osaliselt või tervikuna instrumentaallennureeglite kohaselt;
- b) alapunktis a osutatud lendude kõikide etappide ja lennuliikluse korraldamise suhtes.
2. Tagatakse asjakohane omavaheline koostöö ja kooskõlastamine võrgu haldaja töökorra, millega toetatakse lennuliiklusvoogude juhtimise funktsiooni, ning vastava ICAO töökorra, mis hõlmab lennuliiklusvoogude juhtimise aspekte, vahel.
3. Üldises lennuliikluses osalevate sõjalennukite suhtes kehtivad lennuliiklusvoogude juhtimise meetmed, kui kõnealused lennukid kasutavad või kavatsesid kasutada õhuruumi või lennuvälju, mille suhtes kohaldatakse lennuvoogude juhtimise meetmeid.
4. Lennuliiklusvoogude juhtimise funktsiooni suhtes kohaldatakse järgmisi põhimõtteid:
- a) lennuliiklusvoogude juhtimise meetmed:
- i) toetavad ohutut käitumist ning aitavad vältida liigset lennuliiklusnõudlust võrreldes sektorite ja lennuväljade, sh lennuradade deklareeritud lennujuhtimisalase läbilaskevõimega;
 - ii) kasutavad Euroopa lennuliikluse juhtimise võrgu läbilaskevõimet võimalikult ulatuslikult, et optimeerida selle tõhusust ja vähendada kahjulikku mõju käitajatele;
 - iii) optimeerivad Euroopa lennuliikluse juhtimise võrgu läbilaskevõimet, mida on võimalik saavutada läbilaskevõimet suurendavate meetmete väljatöötamise ja kohaldamisega lennuliiklusteenindusüksuste poolt;
 - iv) toetavad kriitiliste juhtumite haldamist;
- b) lennuliiklusvoogude juhtimise kohaste väljalennuaegade jaotamisel antakse eesõigus lendudele järjekorras, mille alusel nad kavandatud saavad kohta, mille suhtes lennuliiklusvoogude juhtimise meetmed kohaldatakse, välja arvatud juhul, kui eriolukord, näiteks julgeoleku- ja kaitsevajadustest tulenev eriolukord nõuab mõne muu eesõiguseeskirja kohaldamist, milles on ametlikult kokku lepitud ja mis toob Euroopa lennuliikluse juhtimise võrgule kasu;
- c) lennutrajektooride ajad on kavandamis- ja elluviimisetappides kooskõlas kõigi kohaldatavate lennuliiklusvoogude juhtimise meetmetega ning võrgu haldaja teavitab neist õhusõidukite käitajaid, lennuliiklusteenindusüksusi ja lennuliiklusvoogude juhtimise kohalikke üksusi;
- d) lendude suhtes, mis väljuvad geograafilisest piirkonnast, kus kohaldatakse lennuliiklusvoogude juhtimise meetmeid, ja sellega külgnevatest lennuinfo piirkondadest vastavalt asjaomastes ICAO dokumentides kirjeldatule, kohaldatakse lennuliiklusvoogude juhtimise kohast lennuaegade jaotamist. Muudest piirkondadest väljuvad lennud on lennuliiklusvoogude juhtimise kohasest lennuaegade jaotamisest vabastatud, kuid nende suhtes kohaldatakse siiski marsruudi, liiklussuuniste kavade ja lennutrajektoori ajaga seotud piiranguid.
5. Liikmesriigid tagavad, et:
- a) lennuliiklusvoogude juhtimise funktsioon on asjaomastele osapooltele ööpäevaringselt kättesaadav ja lennuliiklusvoogude juhtimise kohalik üksus tegeleb ainult tema vastutusalasse kuuluva õhuruumi kindlaksmääratud piirkonnaga geograafilises piirkonnas, kus lennuliiklusvoogude juhtimise meetmeid kohaldatakse;
- b) selleks et tagada õhuruumi tõhus planeerimine, eraldamine ja kasutamine, samuti otsesed seosed õhuruumi korraldamise ja lennuliiklusvoogude juhtimise vahel, kehtestatakse järjepidevad protseduurid koostööks osapoolte vahel, kes osalevad lennuliiklusvoogude juhtimise funktsioonis, lennuliiklusteenindusüksustes ja õhuruumi korraldamisega seotud üksustes;
- c) lennuliiklusvoogude juhtimise kohastest väljalennuaegadest erandite taotlemise ühised menetlused on kooskõlas käesoleva määruse liites osutatud ICAO sätetega. Kõnealused menetlused kooskõlastatakse võrgu haldajaga selle lennuliiklusvoogude juhtimise kesküksuse kaudu ja need avaldatakse riiklikes lennundusteabe kogumikes.

6. Võrgu haldaja teeb järgmist:

- a) optimeerib Euroopa lennuliikluse juhtimise võrgu üldist toimimist, kavandades, kooskõlastades ja rakendades kokkulepitud lennuliiklusvoogude juhtimise meetmeid, sealhulgas seoses õhuruumi või lennuliikluse korraldamise süsteemide oluliste paranduste jõustumise üleminekukavade ja ebasoodsate ilmastikuoludega, kasutades ühisotsustamist;
- b) konsulteerib käitajatega lennuliiklusvoogude juhtimise meetmete kindlaksmääramise küsimuses;
- c) lepib lennuliiklusvoogude juhtimise kohalike üksustega kokku töökorra;
- d) tagab koos lennuliiklusvoogude juhtimise kohalike üksustega lennuliiklusvoogude juhtimise meetmete väljatöötamise, kättesaadavuse ja tõhusa rakendamise (kõigis lennuliiklusvoogude juhtimise etappides); kui sellised lennuliiklusvoogude juhtimise meetmed avaldavad võrgule laiemat mõju, määrab võrgu haldaja ühisotsustamise teel kindlaks rakendatavate lennuliiklusvoogude juhtimise meetmete laadi;
- e) teeb koostöös lennuliiklusvoogude juhtimise kohalike üksustega kindlaks varumarsruudid, et vältida ülekoormatud piirkondi või vähendada nende ülekoormatust, võttes arvesse Euroopa lennuliikluse juhtimise võrguga seotud üldist suutlikkust;
- f) pakub marsruudi muutmist nende lendude puhul, millega optimeeritakse alapunkti e osutatud mõju;
- g) kooskõlastades lennuliiklusteenindusüksuste ja lennuliiklusvoogude juhtimise kohalike üksustega määrab kindlaks, kooskõlastab ja tagab selliste asjakohaste meetmete rakendamise, mille eesmärk on tagada liiklusnõudluse rahuldamiseks vajalik läbilaskevõime kõigis nende vastutusvaldkonna asjaomastes osades;
- h) annab õhusõidukite käitajatele, lennuliiklusvoogude juhtimise kohalikele üksustele ja lennuliiklusteenindusüksustele lennuliiklusvoogude juhtimise meetmete kohta õigeaegset teavet, mis muu hulgas hõlmab järgmist:
 - i) kavandatud lennuliiklusvoogude juhtimise meetmed;
 - ii) lennuliiklusvoogude juhtimise meetmete mõju üksikute lendude stardiajale ja lennuprofiilile;
- i) jälgib, kui sageli lennuplaanid puuduvad ja kui sageli esitatakse mitmekordsed lennuplaanid;
- j) peatab lennuplaani, kui ajahälvet arvesse võttes ei saa lennuliiklusvoogude juhtimise kohasest väljalennuajast kinni pidada ja kui uus arvestuslik liikumise algusaeg ei ole teada;
- k) jälgib lennuliiklusvoogude juhtimise meetmetest tehtud erandite arvu;
- l) koostab ja avaldab hädaolukorra lahendamise plaanid ning haldab neid, määrates neis kindlaks meetmed, mida asjaomased operatiivses lennutegevuses osalevad sidusrühmad võtavad võrgu tasandi lennuliiklusvoogude juhtimise funktsiooni komponendi olulise rikke korral, mis vähendaks märkimisväärselt läbilaskevõimet ja/või häiriks oluliselt liiklusvoogusid;
- m) jagab kõigi operatiivses lennutegevuses oslevate sidusrühmadega kõiki asjakohaseid tegevusjärgseid analüüse ja hinnanguid;
- n) selleks et tagada Euroopa lennuliikluse juhtimise võrgu nõuetekohane ettevalmistus ja prognoositavus, tagab töökorra õhuruumi kasutajatelt lennuliiklusvoo juhtimise funktsiooni kõiki etappe käsitleva õigeaegse ja liiklusnõudlust käsitleva ajakohastatud teabe kogumiseks ning jagab seda lennuliiklusvoogude juhtimise kohalike üksustega.

7. Lennuliiklusteenindusüksused teevad järgmist:

- a) selleks et tagada valitud lennuliiklusvoogude juhtimise meetmete panus Euroopa lennuliikluse juhtimise võrgu üldise toimimise optimeerimisse, kooskõlastavad need võrgu haldajaga lennuliiklusvoogude juhtimise kohaliku/kohalike üksus(t)e kaudu;
- b) selleks et tagada lennujaamade planeerimise tõhusus ja nende kasutamine kõigi asjaomaste operatiivses lennutegevuses oslevate sidusrühmade huvides, tagavad, et lennujaamade suhtes kohaldatavad lennuliiklusvoogude juhtimise meetmed kooskõlastatakse vastavate lennujaamade käitajatega;
- c) teatavad võrgu haldajale lennuliiklusvoogude juhtimise kohaliku üksuse kaudu kõigist juhtumeist, sealhulgas õhuruumi või lennuliikluse korraldamise süsteemide oluliste paranduste jõustumisega seotud üleminekukavadest ja ebasoodsatest ilmastikuoludest, mis võivad mõjutada lennujuhtimisvõimekust või lennuliiklusnõudlust ja kavandatavaid leevendusmeetmeid;

- d) kui see on tehniliselt võimalik, esitavad võrgu haldajale ja lennuliiklusvoogude juhtimise kohalikele üksustele õigeaegselt järgmised andmed ja nende hilisemad ajakohastamised, tagades kõnealuste andmete kvaliteedi:
- i) õhuruumi ja marsruutide struktuurid;
 - ii) õhuruumi ja marsruudi kasutatavus, sealhulgas kasutatavus õhuruumi paindliku kasutamise kohaldamise kaudu vastavalt komisjoni määrusele (EÜ) nr 2150/2005;
 - iii) lennuliiklusteenindusüksuse sektori konfiguratsioonid ja aktiveerimised;
 - iv) lennuvälja ruleerimisajad ja lennuradade konfiguratsioonid;
 - v) lennujuhtimissektor ja lennuvälja, sh lennuradade läbilaskevõime;
 - vi) õhusõiduki ajakohastatud asukoht;
 - vii) kõrvalekalded lennuplaanidest;
 - viii) lennu tegelik stardiaeg;
 - ix) side-, navigatsiooni- ja seireteenuste (CNS)/lennuliikluse korraldamise taristu operatiivset kättesaadavust käsitlev teave.
8. Punkti 7 alapunktis d osutatud andmed tehakse kättesaadavaks võrgu haldajale ja operatiivses lennutegevuses osalevatele sidusrühmadele ning võrgu haldajalt ja operatiivses lennutegevuses osalevatelt sidusrühmadelt.
9. Võrgu prognoositavuse tagamiseks tagab lähtelennujaama lennuliiklusteenindusüksus, et lendudele, mille puhul ei peeta kinni arvestuslikust liikumise algusajast, võttes arvesse kehtestatud ajahälvet, või mille lennuplaan on tagasi lükatud või peatatud, ei anta stardiluba.
10. Lennuliiklusvoogude juhtimise kohalikud üksused teevad järgmist:
- a) võrgu haldajaga asjakohast töökorda järgides kokku lepitud rollide ja vastutusalade alusel tegutsevad ühest küljest tsentraalse lennuliiklusvoogude juhtimisega tegeleva võrgu haldaja ning teisest küljest kindlaksmääratud piirkondade ja nende vastavate sõjaväeliste ja tsiviillennuväljade ning lennuliiklusteenindusüksuste (nende vastutusvaldkonnas) vahelise kontaktpunkti ja liidesena;
 - b) kehtestavad tsentraalse lennuliiklusvoogude juhtimisega tegeleva võrgu haldaja kehtestatud menetlustele vastavad asjakohased kohalikud menetlused, sealhulgas ajutised menetlused;
 - c) esitavad tsentraalse lennuliiklusvoogude juhtimisega tegelevale võrgu haldajale kõik lennuliiklusvoogude juhtimise funktsiooni täitmiseks vajalikud kohalikud andmed;
 - d) tagavad asjakohaste lennuliiklusteenindusüksuste ja tsentraalse lennuliiklusvoogude juhtimisega tegeleva võrgu haldajaga kooskõlastatult lennuliiklusvoogude juhtimisemeetmete nõuetekohase rakendamise liiklusvoo optimeerimiseks ning nõudluse ja läbilaskevõime tasakaalustamiseks, kooskõlastades olemasoleva läbilaskevõime tõhusa kasutamise. Kui sellised meetmed avaldavad võrgule laiemat mõju, tagatakse võrgu haldaja egiidi all piirkondlik kooskõlastamine;
 - e) teatavad võrgu haldajale kõigist juhtumeist, sealhulgas õhuruumi või lennuliikluse korraldamise süsteemide oluliste paranduste jõustumise ja ebasoodsate ilmastikuoludega seotud üleminekukavadest, mis võivad mõjutada lennujuhtimisvõimekust või lennuliiklusnõudlust ja kavandatavaid leevendusmeetmeid;
 - f) tagavad asjakohaste lennuliiklusteenindusüksuste ja võrgu haldajaga kooskõlastatult tegevusjärgse analüüsi, et välja selgitada võrgu tulemuslikkuse parandamise vahendid;
 - g) kehtestavad järjepidevalt ajakohastatavad hädaolukorra lahendamise eelnevalt kindlaksmääratud plaanid, milles on täpsustatud, kuidas nende vastutusalasse kuuluvat valdkonda juhitakse, et võrgu haldajal oleks võimalik lennuliiklusvoogude juhtimise kohalikke üksusi hädaolukorra lahendamise toimingutes abistada. Kõnealuseid kohalikke kavasid jagatakse ja kooskõlastatakse võrgu haldajaga.
11. Juhul kui on loodud lennuliiklusteeninduse büroo, aitab see hõlbustada teabevahetust pilootide või käitajate ja lennuliiklusvoogude juhtimise kohaliku üksuse või tsentraalse lennuliiklusvoogude juhtimisega tegeleva võrgu haldaja vahel.

12. Õhusõidukite käitajad teevad järgmist:

- a) esitavad iga kavandatava lennu kohta ühe lennuplaani. Esitatud lennuplaan kajastab asjakohast kavandatud lennuprofiili;
- b) tagavad, et kõik asjakohased lennuliiklusvoogude juhtimise meetmed ja nende muudatused lisatakse planeeritud lennutegevusse;
- c) osalevad võrgu haldaja kehtestatud töökorras, aidates lennuliiklusvoo juhtimise kõigis etappides kaasa lennuliiklusnõudlust käsitleva õigeaegse ja ajakohastatud teabe edastamisele.

13. Lennujaamade käitajad teevad järgmist:

- a) lepivad kohaliku lennuliiklusteenindusüksusega kokku järgmises:
 - i) lennuliiklusvoo juhtimise kõigis etappides, eelkõige enne lennuplaani avaldamist läbilaskevõimet ja lennuliiklusnõudlust ning nende arengut käsitleva täieliku teabe vahetamine ja kooskõlastamine asjaomaste lennuliiklusvoogude juhtimise kohalike üksuste ja võrgu haldajaga;
 - ii) asjaomastele lennuliiklusvoogude juhtimise kohalikele üksustele ja võrgu haldajale teatamine kõigist juhtumeist, mis võivad mõjutada lennujuhtimisvõimekust või lennuliiklusnõudlust;
- b) kehtestavad protsessid, mille alusel hinnatakse nõudlust ja sellele avalduvat mõju erisündmuste puhul, mida kohaldatakse lennuliiklusvoo juhtimise kõigis etappides.

14. Lennuplaanide ja lennuväljade teenindusaegade vahelise kooskõlaga seoses:

- a) juhul kui teenindusaegade koordineerija või koordineeriva lennujaama käitaja seda taotleb, esitab võrgu haldaja või lennuliiklusvoogude juhtimise kohalik üksus neile lennuplaani lennu kohta, mis toimub sellest lennujaamast, enne lennu sooritamist. Teenindusaegade koordineerijad või koordineerivate lennujaamade käitajad tagavad võrgu haldaja või lennuliiklusvoogude juhtimise kohaliku üksuse poolt esitatavate lennuplaanide vastuvõtmiseks vajaliku taristu;
- b) enne lendu esitavad õhusõidukite käitajad lähte- ja sihtlennuväljadele vajaliku teabe, mis võimaldab võrrelda lennuplaanis sisalduvat lennutunnust ja vastava lennujaama teenindusaja kohta teatatud lennutunnust; võrdlemisega tegeleb vastavalt vajadusele kas võrgu haldaja, lennuliiklusvoogude juhtimise kohalik üksus, kohalik lennuliiklusteenindusüksus või lennujaama käitaja;
- c) kui lennuteenuseid osutatakse korduvalt ajal, mis oluliselt erineb jaotatud teenindusaegades märgitust või kui teenindusaegu kasutatakse viisil, mis märkimisväärselt erineb jaotamise ajal ettenähtust, nii et see häirib lennuvälja töökorraldust või lennuliiklust, teatavad õhusõidukite käitajad, lennujaamade käitajad ja lennuliiklusteenindusüksused sellest teenindusaegade koordineerijale;
- d) kui lennuteenuseid osutatakse korduvalt ajal, mis oluliselt erineb jaotatud teenindusaegades märgitust või kui teenindusaegu kasutatakse viisil, mis märkimisväärselt erineb jaotamise ajal ettenähtust, nii et see häirib lennuliiklusvoo juhtimist, teatab võrgu haldaja sellest teenindusaegade koordineerijale.

15. Saabumiste ja väljumiste planeerimisega seotud teabe rakendamise korral tagavad lennujaama operatiivses lennutegevuses osalevad kohalikud sidusrühmad, et kõnealuse funktsiooni ning sellega seotud andmevahetuse kasutuselevõtt ja toimimine on võrgu haldajaga täielikult kooskõlastatud.

16. Kriitiliste juhtumite puhul:

- a) võrgu haldaja koostab ja avaldab lennuliiklusvoogude juhtimise menetlused kriitiliste juhtumitega tegelemiseks võrgu tasandil ning haldab neid. Lennuliiklusvoogude juhtimise menetlustega määratakse kindlaks meetmed, mida asjaomased operatiivses lennutegevuses osalevad sidusrühmad võtavad võrgu komponendi olulise rikke korral, mis vähendaks märkimisväärselt läbilaskevõimet ja/või häiriks oluliselt liiklusvoogusid;

b) kriitiliste juhtumitega tegelemiseks valmistumisel kooskõlastavad lennuliiklusteenindusüksused ja lennujaamade käitajad võrgu haldaja, lennuliiklusvoogude juhtimise kohalike üksuste, kriitilistest juhtumitest mõjutatud õhusõidukite käitajate ning vajaduse korral lennuväljade teenindusaegade koordineerijatega hädaolukorra protseduuride asjakohasuse ja sisu, sealhulgas kõik eesõiguseeskirjade muudatused. Hädaolukorra protseduurid hõlmavad järgmist:

- i) organisatsioonilised ja kooskõlastusmeetmed;
- ii) lennuliiklusvoogude juhtimise meetmed, mille abil hallatakse juurdepääsu mõjutatud aladele, et vältida liigset lennuliiklusnõudlust võrreldes kogu õhuruumi või selle osa või asjaomaste lennuväljade deklareeritud läbilaskevõimega;
- iii) olukorrad, tingimused ja menetlused lendude eesõiguseeskirjade kohaldamiseks, võttes arvesse liikmesriikide esmatahtsaid julgeoleku- või kaitsepoliitilisi huvisid;
- iv) taastamismeetmed.

C OSA

Lennuliiklusvoogude juhtimise funktsiooni jälgimine

1. Selleks et tagada Euroopa lennuliikluse juhtimise võrgu prognoositavus ja seega ka toimimine, on äärmiselt oluline teave kavandavate toimingute ja lennuliiklusvoogude juhtimise meetmete kohta ning selliste toimingute ja meetmete järgimine. Sellega seoses kehtestatakse konkreetne lennuliiklusvoogude juhtimise funktsiooni jälgimise protseduur.
2. Liikmesriigid tagavad, et kui võrgu haldaja andmetel peetakse lähtelennuväljal lennuliiklusvoogude juhtimise kohasest väljalennuajast aasta jooksul kinni vaid kuni 80 % juhtudest, esitab kõnealuse lennujaama lennuliiklusteenindusüksus asjakohase teabe nõuete rikkumise kohta ja meetmete kohta, mis on võetud lennuliiklusvoogude juhtimise kohastest väljalennuaegadest kinnipidamiseks. Asjaomane liikmesriik esitab komisjonile selliseid meetmeid käsitleva aruande.
3. Juhtumite korral, mil lennuplaani katkestamisest või peatamisest kinni ei peetud, esitab asjaomase lennujaama lennuliiklusteenindusüksus võrgu haldajale asjakohase teabe nõuete rikkumise kohta ja meetmete kohta, mis on võetud nõuete täitmise tagamiseks. Võrgu haldaja esitab komisjonile selliseid meetmeid käsitleva aruande.
4. Kui erandeid on tehtud rohkem kui 0,6 %-le asjaomasest liikmesriigist aasta jooksul väljunud lendudest, teavitab võrgu haldaja sellest kõnealust liikmesriiki. Kui liikmesriiki on teavitatud, koostab ta aruande, mis sisaldab tehtud erandite üksikasju, ja esitab selle komisjonile.
5. Võrgu haldaja tagab, et õhusõiduki käitajat teavitatakse lennuliiklusvoogude juhtimise meetmetest mittekinnipidamisest, mis tuleneb puuduvate või mitmekordsete lennuplaanidega seotud nõuete kohaldamisest. Kui õhusõiduki käitajat on teavitatud, esitab ta juhtumi üksikasju ja nõuete rikkumise lõpetamiseks võetavaid meetmeid käsitleva aruande. Võrgu haldaja koostab komisjonile esitatava aastaaruande, mis sisaldab üksikasju puuduvate lennuplaanide ja esitatud mitmekordsete lennuplaanide kohta.
6. Võrgu haldaja vaatab igal aastal läbi lennuliiklusvoogude juhtimise meetmetest kinnipidamise, tagamaks et kõik operatiivses lennutegevuses osalevad sidusrühmad parandavad nendest meetmetest kinnipidamise taset.
7. Võrgu haldaja koostab igal aastal aruanded ja esitab need komisjonile. Aastaaruannetes käsitletakse lennuliiklusvoogude juhtimise funktsiooni kvaliteeti ja need sisaldavad andmeid järgmise kohta:
 - a) lennuliiklusvoogude juhtimise meetmete põhjused;
 - b) lennuliiklusvoogude juhtimise meetmete mõju;
 - c) lennuliiklusvoogude juhtimise meetmetest kinnipidamine;
 - d) kõigi operatiivses lennutegevuses osalevate sidusrühmade panus võrgu üldise mõju optimeerimisse;
 - e) soovitud eespool nimetatud erinevate punktide vallas võrgu toimimise parandamiseks.
8. Võrgu haldaja tagab, et käesolevas lisas loetletud lennuliiklusvoogude juhtimise andmete, lennuplaanide, tegevuslogide ja muude asjakohaste andmete jaoks luuakse arhiiv ja hallatakse seda. Kõnealuseid andmeid säilitatakse kaks aastat pärast nende esitamist ning need tehakse nõudmisel kättesaadavaks komisjonile, liikmesriikidele, lennuliiklusteenindusüksustele ja õhusõidukite käitajatele. Kõnealused andmed tehakse kättesaadavaks ka lennuväljade teenindusaegade koordineerijatele ja lennujaamade käitajatele, et neil oleks lihtsam deklareeritud läbilaskevõimet korrapäraselt hinnata.

*Liide***Lennuliiklusevoogude juhtimist käsitlevate ICAO sätete loetelu**

1. Chicago konventsiooni 11. lisa „Lennuliiklusteenindused“ (14. väljaanne, juuli 2016, sisaldab muudatust nr 50A) 3. peatüki punkt 3.7.5 (lennuliiklusvoogude juhtimine)
 2. ICAO dokumendi 4444 „Lennuliiklusteenuste menetlused – lennuliikluse juhtimine (PANS-ATM)“ (16. väljaanne – 2016, sisaldab muudatust nr 7A) 3. peatükk (ATSi võimekus ja lennuliiklusvoogude juhtimine)
 3. ICAO dokumendi 7030 „Euroopa regionaalsed lisaprotseduurid“ (5. väljaanne – 2007) 2. ja 8. peatükk (Lennuliiklusvoogude juhtimine).
-

III LISA

RAADIOSAGEDUSTEGA SEOTUD FUNKTSIOON

A OSA

Eesmärk ja kohaldamisala

1. Selle funktsiooni eesmärk on:

- a) maksimeerida Euroopa aeronavigatsioonis kasutatava raadiosagedusspektri kasutamist, parandades sageduste haldamise korda ja kavandamisel kasutatavaid kriteeriume, et vältida sageduste puudujääki, mis vähendaks võrgu läbilaskevõimet;
- b) parandada sageduste haldamise tavade läbipaistvust, mis võimaldab täpselt hinnata sageduste tõhusat kasutamist ja kindlaks määrata lahendused, mis täidavad tulevast nõudlust sageduste järele;
- c) suurendada sageduste haldamise protsesside tõhusust, edendades parimaid tavasid ja välja töötades vastavad vahendid.

2. Võrgu haldaja ja raadiosagedusi koordineerivad riiklikud asutused lepivad kokku asjaomase funktsiooni üldised prioriteedid, et parandada Euroopa lennundusvõrgu kavandamist ja toimumist. Kõnealused prioriteedid dokumenteeritakse võrgustiku strateegilise kava ja operatiivkava raadiosagedusi käsitleva osana, mille koostamisel konsulteeritakse sidusrühmadega. Eelkõige võib prioriteetide kehtestamisel võtta arvesse konkreetseid raadiosagedusalasid, piirkondi ja teenuseid.

B OSA

Funktsiooni täitmist käsitlevad nõuded

1. Liikmesriigid nimetavad pädeva isiku, asutuse või organisatsiooni, kes täidab raadiosagedusi koordineeriva riikliku asutuse kohustusi ja kelle ülesanne on tagada raadiosageduste määramine ning määratud raadiosageduste muutmine ja sulgemine kooskõlas käesoleva määruse sätetega. Liikmesriigid teatavad komisjonile ja võrgu haldajale raadiosagedusi koordineerivate riiklike asutuste nimed ja aadressid ning teatavad õigeaegselt kõigist muudatustest asutuste nimekirjas.
2. Võrgu haldaja valmistab ette ja kooskõlastab võrguga seotud strateegilised spektrit käsitlevad küsimused, mis tuleb nõuetekohaselt dokumenteerida võrgu strateegilises kavas ja operatiivkavas. Võrgu haldaja toetab komisjoni ja liikmesriike ühiste lennundusalaste seisukohtade koostamisel, mis esitatakse liikmesriikide kooskõlastatud panusena rahvusvahelistes foorumites, eelkõige Euroopa postside- ja telekommunikatsiooniadministratsioonide konverentsil (CEPT) ja Rahvusvahelises Telekommunikatsiooni Liidus (ITU).
3. Liikmesriikide taotlusel teavitab võrgu haldaja komisjoni ja võtab koos komisjoni ning Euroopa Postside- ja Telekommunikatsiooniadministratsioonide Konverentsiga meetmed, et lahendada muude tööstusharudega tekkida võivad probleemid.
4. Raadiosagedusi koordineerivad riiklikud asutused teatavad võrgu haldajale Euroopa lennundusvõrku mõjutavatest raadiohäiretest. Võrgu haldaja fikseerib raadiohäirete esinemise juhud ja toetab raadiosagedusi koordineerivaid riiklikke asutusi nende hindamisel. Raadiosagedusi koordineerivate riiklike asutuste taotlusel kooskõlastab võrgu haldaja meetmeid selliste juhtumite lahendamiseks või leevendamiseks ja annab selleks vajalikku tuge.
5. Selleks et parandada üldise lennuliikluse jaoks eraldatud raadiosageduste kasutamist ja hõivatust, arendavad ja tõhustavad võrgu haldaja ja raadiosagedusi koordineerivad riiklikud asutused raadiosageduste haldamise korda, kavandamisel kasutatavaid kriteeriume, andmekogumeid ja protsesse. Liikmesriikide taotlusel esitab võrgu haldaja ettepaneku laiendada kõnealuste arengute kohaldamist piirkondlikule tasandile.
6. Kui soovitakse raadiosageduse määramist, esitab sageduse kasutamise luba taotlev isik või organisatsioon raadiosagedusi koordineerivale asjakohasele riiklikule asutusele taotluse, mis sisaldab kõiki vajalikke andmeid ja põhjendusi.

7. Raadiosagedusi koordineerivad riiklikud asutused ja võrgu haldajas hindavad raadiosageduse määramise taotlusi ning seavad need operatiivvajaduste ja kokkulepitud kriteeriumide põhjal pingeritta. Võrgu haldaja koostöös raadiosagedusi koordineerivate riiklike asutustega teevad kindlaks raadiosageduse määramise taotluste mõju võrgule. Võrgu haldaja kehtestab hindamise ja prioriseerimise kriteeriumid, pidades nõu raadiosagedusi koordineerivate riiklike asutustega, ning edaspidi täiustab ja ajakohastab neid vajaduse korral.
8. Kui taotlus ei mõjuta võrku, teevad raadiosagedusi koordineerivad riiklikud asutused kindlaks selle täitmiseks sobiva (d) raadiosageduse(d), võttes arvesse punktis 12 esitatud nõudeid.
9. Kui taotlus mõjutab võrku, määrab võrgu haldaja kindlaks selle täitmiseks sobiva(d) raadiosageduse(d), võttes arvesse järgmisi nõudeid:
 - a) vajadus osutada ohutuid side-, navigeerimis- ja seiretaristu teenuseid;
 - b) vajadus optimeerida raadiosageduste kui piiratud ressursi kasutamist;
 - c) vajadus tagada kulutõhus, õiglane ja läbipaistev juurdepääs raadiosagedustele;
 - d) taotleja(te) ja operatiivses lennutegevuses osalevate sidusrühmade operatiivvajadused;
 - e) prognoositav edasine nõudlus raadiosageduste järele ja
 - f) ICAO Euroopa raadiosageduste haldamise käsiraamatus sisalduvad sätted.
10. Kui punktides 11 ja 12 osutatud sobivat raadiosagedust ei ole võimalik kindlaks määrata, võivad raadiosagedusi koordineerivad riiklikud asutused paluda võrgu haldajal spetsiaalselt mõni raadiosagedus leida. Raadiosagedusi koordineerivatele riiklikele asutustele sobiva lahenduse pakkumiseks võib võrgu haldaja nende toetusel konkreetselt uurida raadiosageduste kasutamist asjaomases geograafilises piirkonnas.
11. Raadiosagedusi koordineeriv riiklik asutus määrab sobivad raadiosagedused, mis on kindlaks määratud punktide 12 või 13 alusel.
12. Raadiosagedusi koordineeriv riiklik asutus registreerib keskregistris kõik määratud raadiosagedused, kandes sinna järgmise teabe:
 - a) ICAO Euroopa raadiosageduste haldamise käsiraamatusse kantud andmed, sealhulgas asjakohased tehnilised ja operatiivandmed;
 - b) punktis 6 osutatud laiendatud nõuded;
 - c) määratud raadiosageduse operatiivse kasutamise kirjeldus;
 - d) määratud raadiosagedust kasutava operatiivses lennutegevuses osaleva sidusrühma kontaktandmed.

Liikmesriigid kasutavad seda keskregistrit, et täita ICAO ees oma halduskohustust registreerida määratud raadiosagedused.
13. Taotlejale raadiosageduse määramisel kehtestab raadiosagedusi koordineeriv riiklik asutus ka selle kasutustingimused. Kõnealustes tingimustes täpsustatakse vähemalt järgmine:
 - a) määratud raadiosagedus kehtib seni, kuni seda kasutatakse taotleja kirjeldatud operatiivvajaduste täitmiseks;
 - b) määratud raadiosageduse puhul võidakse taotleda raadiosageduste muutmist, mida tuleb teha kindlaksmääratud aja jooksul, ja
 - c) määratud raadiosagedust muudetakse, kui muutub taotleja kirjeldatud kasutusviis.
14. Raadiosagedusi koordineerivad riiklikud asutused tagavad, et kõik vajalikud raadiosageduste nihutamised, muudatused või sulgemised teostab määratud raadiosageduse saanud isik või organisatsioon kokkulepitud aja jooksul ning et keskregistrit ajakohastatakse vastavalt. Kui seda ei ole võimalik teha, edastavad raadiosagedusi koordineerivad riiklikud asutused võrgu haldajale nõuetekohased põhjendused.

15. Raadiosagedusi koordineerivad riiklikud asutused tagavad, et B osa punktis 12 osutatud teave kõikide Euroopa lennundusvõrgus kasutamiseks määratud raadiosageduste kohta on kättesaadavad keskregistris.
16. Võrgu haldaja ja raadiosagedusi koordineerivad riiklikud asutused jälgivad ja hindavad lennundusega seotud raadiosagedusalasid ja määratud raadiosagedusi läbipaistvate menetluste alusel, et tagada nende nõuetekohane ja tõhus kasutamine. Võrgu haldaja kehtestab sellised menetlused, pidades nõu raadiosagedusi koordineerivate riiklike asutustega, ning edaspidi täiustab ja ajakohastab neid vajaduse korral. Eelkõige teeb võrgu haldaja kindlaks kõik võimalikud lahknevused keskregistri ning määratud raadiosageduse operatiivse eesmärgi ja tegeliku kasutamise vahel, mis võivad avaldada kahjulikku mõju raadiosageduse funktsioonile. Võrgu haldaja teavitab raadiosagedusi koordineerivat riiklikku asutust sellistest lahknevustest, et need kokkulepitud aja jooksul kõrvaldada.
17. Võrgu haldajas tagab ühiste vahendite kättesaadavuse, et toetada kavandamist, kooskõlastamist, registreerimist, kontrolli ja optimeerimist kesksel ja siseriiklikul tasandil. Eelkõige töötab võrgu haldaja välja vahendid keskregistri andmete analüüsi toetamiseks, et jälgida asjaomase funktsiooni tõhusust ning kavandada ja rakendada raadiosageduste optimeerimise protsessi punkti 7 alusel.

C OSA

Raadiosagedusega seotud funktsiooni korraldamist käsitlevad nõuded

1. Raadiosagedusi koordineerivad riiklikud asutused ja võrgu haldaja kohaldavad ühisotsustamist kokkuleppe alusel, milles määratakse kindlaks vähemalt järgmine:
 - a) operatiivvajaduste ja nende prioriteetsuse hindamisel kohaldatavad kriteeriumid;
 - b) uute või muudetud määratud raadiosageduste kooskõlastamise minimaalne ajakava;
 - c) mehhanismid, millega tagatakse, et võrgu haldaja ja raadiosagedusi koordineerivad riiklikud asutused täidavad kogu ELi hõlmavad asjakohased tulemuseesmärgid;
 - d) kinnitus selle kohta, et raadiosageduste tõhustatud haldamise kord, kriteeriumid ja protsessid ei mõjuta kahjulikult korda, kriteeriume ega protsesse, mida teised riigid kohaldavad ICAO piirkondlike protseduuride raames;
 - e) nõuded, millega tagatakse, et liikmesriikide ning kõikide asjaomaste Euroopa ja riikliku tasandi sidusrühmade vahel peetakse uute või muudetud halduskokkulepete üle asjakohaseid konsultatsioone.
2. Raadiosageduste koordineerimise kokkulepete muudatused määratakse kindlaks koostöös riiklike raadiosagedusi koordineerivate asutustega ja kui see on praktiline, siis vähendatakse nendega üldkulusid.
3. Võrgu haldaja töö koostöös kolmandate riikide puhul koordineeritakse raadiosageduste strateegilist ja taktikalist kasutamist ICAO piirkondliku töökorraldust käsitlevate kokkulepete kaudu. Selle üks eesmärk on teha kolmandatele riikidele kättesaadavaks võrgu haldaja töö.
4. Liikmesriigid tagavad, et lennunduse raadiosageduste kasutamine sõjandusvaldkonna kasutajate poolt on raadiosagedusi koordineerivate riiklike asutuste ja võrgu haldaja ühisotsustusprotsessi kasutades nõuetekohaselt kooskõlastatud.

IV LISA

TRANSPONDRIKOODIDEGA SEOTUD FUNKTSIOON

A OSA

Eesmärgid ja üldnõuded

Transpondri kood (TC)

1. Selle funktsiooni eesmärk on:
 - a) ühtlustada transpondrite koodide määramise protsessi, nähes kõikidele osalevatele sidusrühmadele ette selged rollid ja vastutusosalad ning keskendudes koodide määramise otsuste tegemisel võrgu üldisele toimimisele;
 - b) muuta transpondrite koodide määramine ja nende tegelik kasutamine läbipaistvamaks, mis võimaldab paremini hinnata võrgu üldist tõhusust.
2. Võrgu haldaja määrab seire sekundaarradarite (SSR) transpondrite koodid (edaspidi „SSR tunnuskoode“) liikmesriikidele ja nende aeronavigatsiooniteenuste osutajatele nii, et nende jaotamine oleks optimaalselt ohutu ja tõhus ning võtaks arvesse järgmist:
 - a) kõikide operatiivses lennutegevuses osalevate sidusrühmade operatiivvajadused;
 - b) lennuliikluse tegelik ja prognoositav maht;
 - c) nõue kasutada SSR tunnuskoode kooskõlas ICAO Euroopa piirkonda käsitleva piirkondliku aeronavigatsioonialase kava vahendite ja teenuste rakendamise dokumendi ning suuniste asjakohaste sätetega.
3. Võrgu haldaja teeb liikmesriikidele, aeronavigatsiooniteenuste osutajatele ja kolmandatele riikidele igal ajal kättesaadavaks määratud SSR tunnuskoode nimekirja, mis kajastab terviklikult ja ajakohaselt määratud SSR tunnuskoode.
4. Võrgu haldaja rakendab ametlikku protsessi SSR tunnuskoode määramise nõuete kehtestamiseks, hindamiseks ja kooskõlastamiseks, võttes arvesse koodide kõiki nõutavaid kasutusviise tsiviil- ja sõjandusvaldkonnas.
5. Punktis 4 sätestatud ametlik protsess hõlmab vähemalt asjakohaseid kokkulepitud protseduure, ajakavasid ja tulemuseesmärke järgmiste tegevuste teostamiseks:
 - a) SSR tunnuskoode määramise taotluste esitamine;
 - b) SSR tunnuskoode määramise taotluse hindamine;
 - c) määratud SSR tunnuskoode muutmise ettepanekute kooskõlastamine liikmesriikidega vastavalt B osas sätestatud nõuetele;
 - d) määratud koodide ja vajaduste korrapärane läbivaatamine olukorra optimeerimiseks, sealhulgas juba määratud koodide ümbermääramine;
 - e) punktis 3 osutatud määratud SSR tunnuskoode üldnimekirja korrapärane muutmine, heakskiitmine ja levitamine;
 - f) SSR tunnuskoode määramisel esinevatest ettenägematutest vastuoludest teatamine, nende hindamine ja lahendamine;
 - g) koodide kasutamise kontrollimise käigus ilmnenud valesti määratud SSR tunnuskoodidest teatamine ning olukorra hindamine ja lahendamine;
 - h) SSR tunnuskoode määramisel ilmnenud ettenägematutest puudujääkidest teatamine, nende hindamine ja kõrvaldamine;
 - i) andmete ja teabe esitamine kooskõlas C osas sätestatud nõuetega.

6. Võrgu haldaja kontrollib, kas punktis 4 sätestatud protsessi raames esitatud SSR tunnuskoodide määramise taotlused vastavad protsessi suhtes kehtestatud vormi- ja andmenõuetele ning on terviklikud, täpsed, õigeaegsed ja põhjendatud.
7. Liikmesriigid tagavad, et õhusõidukitele määratakse SSR tunnuskoodid kooskõlas punktis 3 osutatud määratud SSR tunnuskoodide nimekirjaga.
8. Võrgu haldaja käitab liikmesriikide ja aeronavigatsiooniteenuste osutajate nimel SSR tunnuskoodide määramise ja haldamise keske süsteemi SSR tunnuskoodide automaatseks määramiseks üldisele lennuliiklusele.
9. Võrgu haldaja rakendab protseduurid ja vahendid, et korrapäraselt hinnata SSR tunnuskoodide tegelikku kasutamist liikmesriikide ja aeronavigatsiooniteenuste osutajate poolt.
10. Võrgu haldaja, liikmesriigid ja aeronavigatsiooniteenuste osutajad lepivad kokku kavad ja protseduurid tulevaste SSR tunnuskoodidega seotud vajaduste korrapärase analüüsimise ja kindlakstegemise toetamiseks. Kõnealuse analüüsi käigus tehakse muu hulgas kindlaks SSR tunnuskoodide määramisel ilmneva võivate prognoositavate puudujääkide potentsiaalne mõju tulemuslikkusele.
11. Võrgu haldaja koostab vajalikud juhised ja teabepaketid, mis võimaldavad teostada seda võrgu funktsiooni kooskõlas käesoleva määruse nõuetega, ja säilitab neid. Kõnealuseid tegevusjuhendeid levitatakse ja säilitatakse vastavalt asjakohastele kvaliteedi- ja dokumendihalduse menetlustele.

Režiimi S päringusaatja kood (MIC)

12. Selle protsessi eesmärgid on järgmised:
 - a) määrata kooskõlastatult režiimi S päringusaatja koodid, mis võimaldab saavutada võrgu üldise tõhususe;
 - b) tagada tõhusamat jõustamist ja järelvalvet võimaldav õiguslik alus.
13. Võrgu haldaja määrab päringusaatja koodid tsiviil- ja sõjandusvaldkonna režiimi S päringusaatjatele viisil, millega optimeeritakse lennuliikluse seire ohutut ja tõhusat toimimist ning tsiviil- ja sõjandusvaldkonna tegevuse koordineerimist, võttes arvesse järgmist:
 - a) kõikide operatiivses lennutegevuses osalevate sidusrühmade operatiivvajadused;
 - b) komisjoni määrus (EÜ) nr 262/2009;⁽¹⁾
 - c) režiimi S päringusaatja koodide nõuetekohane haldamine vastavalt seire sekundaarradarite režiimi S päringusaatja koodide määramise Euroopa põhimõtete ja menetluste sätetele (ICAO EUR dokument 024).
14. Võrgu haldaja käitab liikmesriikide nimel päringusaatja koodide määramise kesksüsteemi⁽²⁾ režiimi S päringusaatjatele koodide kooskõlastatud määramiseks.
15. Liikmesriigid tagavad päringusaatja koodide määramise süsteemi kaudu režiimi S käitajatele päringusaatja koodide määramise keskteenuse.
16. Võrgu haldaja teeb liikmesriikidele, režiimi S käitajatele ja kolmandatele riikidele alaliselt kättesaadavaks päringusaatja koodide määramise kava, millega nähakse ette ICAO Euroopa piirkonna päringusaatjate koodide paigutuse ajakohaseim heakskiidetud täielik komplekt.
17. Võrgu haldaja rakendab ametlikku protsessi päringusaatjate koodide määramise nõuete kehtestamiseks, hindamiseks ja kooskõlastamiseks, võttes arvesse koodide kõiki nõutavaid kasutusviise tsiviil- ja sõjandusvaldkonnas.
18. Punktis 17 sätestatud ametlik protsess hõlmab vähemalt asjakohaseid kokkulepitud protseduure, ajakavasid ja tulemuseesmärke järgmiste tegevuste teostamiseks:
 - a) päringusaatjate koodide määramise taotluste esitamine;

⁽¹⁾ Komisjoni 30. märtsi 2009. aasta määrus (EÜ) nr 262/2009, milles sätestatakse režiimi S päringusaatja koodide kooskõlastatud määramise ja kasutamise nõuded ühtse Euroopa taeva kontekstis (ELT L 84, 31.3.2009, lk 20).

⁽²⁾ Vastavalt määruse (EÜ) nr 262/2009 artikli 2 lõikes 11 esitatud määratlusele.

- b) päringusaatjate koodide määramise taotluste hindamine;
 - c) päringusaatjate koodide määramise taotluste ettepanekute kooskõlastamine liikmesriikidega vastavalt B osas sätestatud nõuetele;
 - d) päringusaatjate koodide paigutuste ja vajaduste korrapärane läbivaatamine olukorra parandamiseks, sealhulgas olemasolevate päringusaatjate koodide paigutuste ümbermääramine;
 - e) punktis 16 osutatud päringusaatjate koodide määramise üldplaani korrapärane muutmine, heakskiitmine ja levitamine;
 - f) režiimi S päringusaatjate vahel esinevatest ettenägematutest vastuoludest teavitamine, nende hindamine ja lahendamine;
 - g) päringusaatjate koodide määramisel esinevatest ettenägematutest puudujääkidest teatamine, nende hindamine ja kõrvaldamine;
 - h) andmete ja teabe esitamine kooskõlas C osas sätestatud nõuetega.
19. Võrgu haldaja kontrollib, kas punktis 18 sätestatud protsessi raames esitatud päringusaatjate koodide määramise taotlused vastavad protsessi suhtes kehtestatud vormi- ja andmenõuetele ning on terviklikud, täpsed, õigeaegsed ja põhjendatud.
20. Punktis 18 sätestatud protsessi osana teeb võrgu haldaja järgmist:
- a) viib läbi päringusaatjate koodide paigutuse plaani ajakohastamise simulatsiooni menetluses olevate avalduste põhjal;
 - b) koostab päringusaatjate koodide määramise plaani ajakohastamise ettepaneku heakskiitmiseks nende liikmesriikide poolt, keda see mõjutab;
 - c) tagab, et päringusaatjate koodide määramise plaani kavandatud ajakohastus vastab võimalikult suures ulatuses päringusaatjate koodide taotluste suhtes kohaldatavatele operatiivvajadustele;
 - d) ajakohastab päringusaatjate koodide määramise plaani ning edastab selle liikmesriikidele vahetult pärast heakskiitmist, ilma et see piiraks sõjaväelistel eesmärkidel käitatavate režiimi S päringusaatjate kohta teabe edastamise riiklikke protseduure.
21. Võrgu haldaja rakendab protseduureid ja vahendid, et korrapäraselt hinnata režiimi S päringusaatja koodide tegelikku kasutamist tsiviil- ja sõjandusvaldkonna režiimi S käitajate poolt.
22. Võrgu haldaja, liikmesriigid ja režiimi S käitajad lepivad kokku kavad ning protseduurid režiimi S päringusaatja koodidega seotud tulevaste vajaduste korrapärase analüüsimise ja kindlakstegemise toetamiseks. Kõnealuse analüüsi käigus tehakse muu hulgas kindlaks päringusaatjate koodide määramisel ilmnedavate prognoositavate puudujääkide potentsiaalne mõju tulemuslikkusele.
23. Võrgu haldaja koostab vajalikud juhised ja teabepaketid, mis võimaldavad teostada seda võrgu funktsiooni kooskõlas käesoleva määruse nõuetega, ja säilitab neid. Kõnealuseid tegevusjuhendeid levitatakse ja säilitatakse vastavalt asjakohastele kvaliteedi- ja dokumendihalduse menetlustele.

B OSA

Konsulteerimise erimehhanismidega seotud nõuded

Transpondri kood

1. Võrgu haldaja loob erimehhanismi SSR tunnuskoodide määramise üksikasjaliku korra kooskõlastamiseks ja sellega seotud konsultatsioonide pidamiseks. Mehhanismiga:
- a) tagatakse, et arvesse võetakse SSR tunnuskoodide kasutamise mõju kolmandates riikides, osaledes selleks ICAO Euroopa piirkonda käsitleva piirkondliku aeronavigatsioonialase kava vahendite ja teenuste rakendamise dokumendi asjakohastes sätetes kehtestatud SSR tunnuskoodide haldamiseks kokkulepitud korras;

- b) tagatakse, et A osa punktis 3 osutatud SSR tunnuskoodide nimekiri on kooskõlas ICAO Euroopa piirkonda käsitleva piirkondliku aeronavigatsioonialase kava vahendite ja teenuste rakendamise dokumendi asjakohastes sätetes kehtestatud koodide haldamise kavaga;
 - c) täpsustatakse nõuded, millega tagatakse, et SSR tunnuskoodide haldamise uue või muudetud korra üle peetakse asjaomaste liikmesriikidega asjakohaseid konsultatsioone;
 - d) täpsustatakse nõuded, millega tagatakse, et riiklikul tasandil peavad liikmesriigid SSR tunnuskoodide haldamise uue või muudetud korra üle konsultatsioone kõikide asjaomaste sidusrühmadega;
 - e) tagatakse SSR tunnuskoodide strateegilise ja taktikalise kasutamise kooskõlastamine kolmandate riikidega ICAO Euroopa piirkonda käsitleva piirkondliku aeronavigatsioonialase kava vahendite ja teenuste rakendamise dokumendi asjakohastes sätetes kehtestatud SSR tunnuskoodide haldamiseks kokkulepitud korra raames;
 - f) täpsustatakse kavandatud uute seire päringusaatja koodide ja SSR tunnuskoodide määramise või määratud koodide muutmise kooskõlastamise ja sellega seotud konsultatsioonide pidamise minimaalne ajakava;
 - g) tagatakse, et asjaomased liikmesriigid kiidavad heaks määratud SSR tunnuskoodide nimekirja muudatused;
 - h) täpsustatakse nõuded, millega tagatakse, et kohe pärast määratud SSR tunnuskoodide nimekirja muudatuste heakskiitmist teavitatakse sellest kõiki sidusrühmi, ilma et see piiraks riiklikke menetlusi, mille kaudu edastatakse teavet SSR tunnuskoodide kasutamise kohta sõjaväevõimude poolt.
2. Koostöös riiklike sõjaväevõimudega võtab võrgu haldaja vajalikud meetmed selle tagamiseks, et SSR tunnuskoodide määramine ja kasutamine sõjalisteks vajadusteks ei kahjusta üldise lennuliikluse ohutust ega liiklusvoogude tõhusust.

Režiimi S päringusaatja kood

3. võrgu haldaja loob erimehhanismi režiimi S päringusaatja koodide määramise üksikasjaliku korra kooskõlastamiseks ja sellega seotud konsultatsioonide pidamiseks. Mehhanismiga:
- a) täpsustatakse kavandatud uute režiimi S päringusaatja koodide määramise või määratud koodide muutmise kooskõlastamise ja sellega seotud konsultatsioonide pidamise ajakava;
 - b) tagatakse, et asjaomased liikmesriigid kiidavad heaks režiimi S päringusaatja koodide määramise kava muudatused;
 - c) tagatakse režiimi S päringusaatja koodide strateegilise ja taktikalise kasutamise kooskõlastamine kolmandate riikidega režiimi S päringusaatja koodide haldamiseks kokkulepitud korra raames;
 - d) täpsustatakse nõuded, millega tagatakse, et kohe pärast režiimi S päringusaatja koodide määramise kava muudatuste heakskiitmist teavitatakse sellest kõiki sidusrühmi, ilma et see piiraks riiklikke menetlusi, mille kaudu edastatakse teavet režiimi S päringusaatja koodide ja seire sekundaarradarite transpondrite koodide kasutamise kohta sõjaväevõimude poolt.
4. Võrgu haldaja tagab, et päringusaatja koodide haldamise uue või muudetud korra üle peetakse liikmesriikidega asjakohaseid konsultatsioone, kasutades ühisotsustamist.
5. Koostöös riiklike sõjaväevõimudega võtab võrgu haldaja vajalikud meetmed selle tagamiseks, et režiimi S päringusaatja koodide määramine ja kasutamine sõjalisteks vajadusteks ei kahjusta üldise lennuliikluse ohutust ega liiklusvoogude tõhusust.

C OSA

Andmete esitamist käsitlevad nõuded

Transpondri kood

1. Uute SSR tunnuskoodide määramise või olemasolevate koodide muutmise taotlused vastavad A osa punktis 4 sätestatud protsessi suhtes kehtestatud vormi- ja andmenõuetele ning on terviklikud, täpsed, õigeaegsed ja põhjendatud.

2. SSR tunnuskoodidega seotud võrgufunktsiooni täitmise toetamiseks esitavad liikmesriigid võrgu haldajale tema täpsustatud ajaks järgmised andmed ja teabe:
 - a) ajakohased andmed nende vastutusalas määratud SSR tunnuskoodide ja nende kasutamise kohta, võttes arvesse konkreetset sõjandusvaldkonnale määratud ja üldlennunduses mitte kasutatavate koodide täieliku avalikustamise suhtes kehtivaid võimalikke julgeolekualaseid piiranguid;
 - b) põhjendused, mis näitavad, et juba määratud ja taotletud SSR tunnuskoodide hulk ei ole suurem, kui on minimaalselt tarvis operatiivvajaduste täitmiseks;
 - c) üksikasjalikud andmed võimalike määratud SSR tunnuskoodide kohta, mis ei ole operatiivtegevuseks enam vajalikud ning mille võiks vabastada ja võrgu raames ümber määrata;
 - d) teave kõikide SSR tunnuskoodide määramisel tegelikult ilmnenu ettenägematute puudujääkide kohta ja
 - e) üksikasjad kõikide võimalike muudatuste kohta süsteemide või komponentide paigalduskavades või operatiivses olukorras, mis võivad mõjutada lendudele SSR tunnuskoodide määramist.
3. SSR tunnuskoodidega seotud võrgufunktsiooni täitmise toetamiseks esitavad aeronavigatsiooniteenuse osutajad võrgu haldajale tema täpsustatud ajaks järgmised andmed ja teabe:
 - a) lennuvoogude taktikalise korraldamise laiendatud süsteemi (ETFMS) seotud asukohateated, mis sisaldavad instrumentaallennureeglite alusel toimuvale üldisele lennuliiklusele määratud SSR tunnuskoodid;
 - b) andmed kõikide tegelikult kasutatavatest määratud SSR tunnuskoodidest tingitud tegelikult esinenud ettenägematute vastuolude või ohtude kohta, sealhulgas nende vastuolude lahendamist käsitlev teave.
4. Määratud SSR tunnuskoodide muutmise ettepanekute kooskõlastamist ja määratud SSR tunnuskoodide nimekirja ajakohastamist käsitlevad liikmesriikide ja aeronavigatsiooniteenuste osutajate vastused peavad sisaldama vähemalt järgmist:
 - a) teave selle kohta, kas määratud SSR tunnuskoodide osas nähakse ette mingeid vastuolusid või ohte või mitte;
 - b) kinnitus selle kohta, kas esineb kahjulik mõju operatiivvajadustele või tulemuslikkusele või mitte;
 - c) kinnitus selle kohta, et määratud SSR tunnuskoodide muudatusi on võimalik rakendada nõutava aja jooksul.

Režiimi S päringusaatja kood

5. Uute päringusaatja koodide määramise või olemasolevate koodide muutmise taotlused vastavad A osa punktis 17 sätestatud protsessi suhtes kehtestatud vormi- ja andmenõuetele ning on terviklikud, täpsed, õigeaegsed ja põhjendatud.
6. Päringusaatja koodide määramise teenuse osutamise toetamiseks esitavad liikmesriigid võrgu haldajale tema täpsustatud ajaks järgmised andmed ja teabe:
 - a) määruses (EÜ) nr 262/2009 sätestatud režiimi S päringusaatjate omadused;
 - b) üksikasjad kõikide võimalike muudatuste kohta režiimi S päringusaatjate või selle komponentide paigalduskavades või operatiivses olukorras, mis võivad mõjutada režiimi S päringusaatjatele koodide määramist;
 - c) põhjendused, mis näitavad, et juba määratud ja taotletud päringusaatja koodide hulk ei ole suurem, kui on minimaalselt tarvis operatiivvajaduste täitmiseks;
 - d) päringusaatjate koodide määramised, mis ei ole operatiivtegevuseks enam vajalikud ning mille võiks vabastada ja võrgustiku raames ümber määrata;
 - e) teave kõikide päringusaatjate koodide määramisel tegelikult ilmnenu ettenägematute puudujääkide kohta.

-
7. Võrgu haldaja kasutab liikmesriikide poolt päringusaatjate koodide määramise plaani ettepanekule antud vastuseid mh järgmiseks:
- a) teave selle kohta, kas määratud režiimi S päringusaatja koodide osas nähakse ette mingeid vastuolusid;
 - b) kinnitus selle kohta, kas esineb kahjulik mõju operatiivvajadustele või tulemuslikkusele või mitte;
 - c) kinnitus selle kohta, et määratud režiimi S päringusaatja koodide muudatusi on võimalik rakendada nõutava aja jooksul.
8. Võrgu haldaja toetab liikmesriike nende või režiimi S käitajate poolt teatatud režiimi S päringusaatja koodi konflikti lahendamisel.
-

V LISA

VÕRGU STRATEEGILISE KAVA VORM

Võrgu strateegilise kava ülesehitus on järgmine:

1. SISSEJUHATUS

1.1. Võrgu strateegilise kava ulatus (geograafiline ja ajaline)

1.2. Kava ettevalmistamise ja kinnitamise menetlus

2. ÜLDINE KONTEKST JA NÕUDED

2.1. Võrgu praeguse ja kavandatava olukorra, sealhulgas Euroopa lennumarsruutide võrgu kavandamise (ERND), lennuliiklusvoo juhtimise (ATFM), lennujaamade ja piiratud ressursside kirjeldus

2.2. Kava ajalise kestusega seotud probleemid ja võimalused (sealhulgas prognoositud nõudlus lennuliikluse järele ja ülemaailmsed arengusuundumused)

2.3. Tulemuseesmärgid ja ärivajadused vastavalt eri sidusrühmade väljendatud vajadustele ja kogu ELi hõlmavatele tulemuseesmärkidele

3. STRATEEGILINE NÄGEMUS

3.1. Võrgu strateegilise arengu ning tulemuseesmärkide ja ärivajaduste eduka täitmise kirjeldus

3.2. Vastavus tulemuslikkuse kavale

3.3. Vastavus Euroopa lennuliikluse korraldamise üldkavale

3.4. Kooskõla komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 409/2013 kohaste ühisprojektidega

4. STRATEEGILISED EESMÄRGID

4.1. Võrgu strateegiliste eesmärkide kirjeldus,

- a) mis muu hulgas hõlmab operatiivses lennutegevuses osalevate sidusrühmadega tehtavat koostööd käsitlevaid küsimusi, täpsustades sidusrühmade rolli ja vastutust;
- b) milles näidatakse, kuidas strateegilised eesmärgid vastavad vajadustele;
- c) milles määratakse kindlaks, kuidas nende eesmärkide täitmist mõõdetakse;
- d) milles näidatakse, kuidas strateegilised eesmärgid mõjutavad lennundussektorit ja muid asjaomaseid valdkondi.

5. STRATEEGILINE PLANEERIMINE

5.1. Lühikese ja keskpika perioodi kavandamise kirjeldus:

- a) iga strateegilise eesmärgi prioriteedid;
- b) iga strateegilise eesmärgi rakendamiseks vajaliku tehnoloogia kasutuselevõtt ja selle mõju ülesehitusele, inimestega seotud aspektid, asjaomased kulud ja eelised ning ka vajalik juhtimine, ressursid ja reguleerimine;
- c) operatiivses lennutegevuses osalevate sidusrühmade nõuetekohane kaasamine igasse kava elementi, sealhulgas nende rollid ja vastutusalad;
- d) võrgu haldaja kokkulepitud osalemistasand kava iga elemendi rakendamise toetamisel iga konkreetse funktsiooni puhul.

5.2. Pikaajalise kavandamise kirjeldus:

- a) iga strateegilise eesmärgi saavutamiseks vajalik tehnoloogia ning vastavad teadus- ja arendustegevuse aspektid ning nende mõju ülesehitusele, inimestega seotud aspektid, ärimudel, nõuetekohane juhtimine ja reguleerimine ning asjaomaste investeeringute ohutusalased ja majanduslikud põhjendused;
- b) operatiivses lennutegevuses osalevate sidusrühmade nõuetekohane kaasamine igasse kava elementi, sealhulgas nende rollid ja vastutusalad.

6. RISIKIHINDAMINE

6.1. Kava rakendamisega seotud riskide kirjeldus

6.2. Jälgimisprotsessi kirjeldus (sealhulgas võimalikud kõrvalekalded esialgsetest eesmärkidest)

7. SOOVITUSED

7.1. Selliste meetmete kindlakstegemine, mida Euroopa Liit ja liikmesriigid peaksid kava rakendamise toetamiseks võtma.

VI LISA

VÕRGU OPERATIIVKAVA VORM

Võrgu operatiivkava põhineb järgmisel üldisel struktuuril (mida kohandatakse vastavalt mitmesugustele individuaalsetele funktsioonidele ja võrgu operatiivkava ajalisele kestusele, kuna tegemist on pidevalt ajakohastatava kavaga, milles käsitletakse kolme- kuni viieaastaseid, aastaseid, hooajalisi, nädalasi ja päevaseid perioode):

1. SISSEJUHATUS

1.1. Võrgu operatiivkava kohaldamisala (geograafiline ja ajaline)

1.2. Kava ettevalmistamise ja kinnitamise menetlus

2. VÕRGU OPERATIIVKAVA JA TEGEVUSESMÄRKIDE KIRJELDUS,

- milles muu hulgas käsitletakse operatiivses lennutegevuses osalevate sidusrühmadega tehtavat koostööd ning nende rolle ja vastutusalasid;
- milles näidatakse, kuidas tegevuseesmärgid on lülitatud võrgu operatiivkava taktikalisel, eeltaktikalisel, lühiajalisel ja keskpikka perioodi käsitlevasse etappi ning muudesse tulemuslikkust käsitleva kava alusel kehtestatud tulemuseesmärkidesse;
- kavandamisperioodiks kehtestatud prioriteedid ja vajalikud ressursid;
- mõju lennuliikluse korraldamise sektorile ja muudele asjakohastele valdkondadele.

3. VÕRGU OPERATIIVKAVA KOOSTAMISE ÜLDINE PROTSESS

- Võrgu operatiivkava koostamise üldise protsessi kirjeldus;
- võrgu operatiivkava strateegilise arengu kirjeldus, mis hõlmab tegevusega seotud tulemuslikkusnõuete ja muude tulemuslikkuse kava alusel kehtestatud tulemuseesmärkide edukat täitmist;
- kasutatud vahendite ja andmete kirjeldus.

4. ÜLDINE KONTEKST JA TOIMIMISEGA SEOTUD NÕUDED

4.1. Ülevaade võrgu varasema toimimise tulemuslikkusest

4.2. Kava ajalise kestusega seotud probleemid ja võimalused

4.3. Võrgu lennuliikluse prognoos vastavalt 1. ja 2. liitele, sealhulgas:

- prognoos võrgu kohta;
- prognoos aeronavigatsiooniteenuste osutajate, funktsionaalsete õhuruumiosade ja piirkondlike lennujuhtimiskeskuste (ACC) kohta;
- prognoos suuremate lennujaamade kohta;
- lennuliikluse prognoosi analüüs, sealhulgas mitmesugused stsenaariumid;
- erisündmuste mõju analüüs.

4.4. Võrgu toimimise tulemuslikkusega seotud nõuded, sealhulgas:

- võrgu üldise läbilaskevõimega seotud nõuded;
- aeronavigatsiooniteenuste osutajate, funktsionaalsete õhuruumiosade ja piirkondlike lennujuhtimiskeskuste läbilaskevõimega seotud nõuded;
- lennujaamade läbilaskevõime;
- läbilaskevõimega seotud nõuete analüüs;
- võrgustiku üldised keskkonnavalase tulemuslikkuse/lendude tõhususega seotud nõuded;
- võrgu üldised ohutusnõuded;

- hädaolukordadega seotud nõuded ja võrku mõjutavate teenuste järjepidevus.
- 4.5. Eri sidusrühmade, sealhulgas sõjaväevõimude esitatud operatiivvajadused
5. VÕRGU TOIMIMISE TULEMUSLIKKUSE SUURENDAMISE KAVAD JA MEETMED VÕRGU TASANDIL
- Selliste kavade ja meetmete kirjeldus, mida kavatakse rakendada võrgu tasandil, sealhulgas seoses õhuruumi, piiratud ressursside ja lennuliiklusvoogude juhtimisega;
 - kirjeldus iga kava ja meetme panuse kohta tegevuse tulemuslikkusesse.
6. TOIMIMISE TULEMUSLIKKUSE SUURENDAMISE KAVAD JA KOHALIKU TASANDI OPERATIIVMEETMED
- Sealhulgas kõikide kavade ja operatiivmeetmete kirjeldus, mida kavatakse rakendada kohalikul tasandil;
 - kirjeldus iga kava ja meetme panuse kohta tegevuse tulemuslikkusesse;
 - kirjeldus, mis hõlmab suhteid kolmandate riikidega ja ICAOga seotud tööd.
7. ERISÜNDMUSED
- Ülevaade lennuliikluse korraldamist oluliselt mõjutavatest erisündmustest;
 - üksikud erisündmused ja nende lahendamine võrgu seisukohast;
 - suured sõjalised õppused.
8. SÕJALISED VAJADUSED SEOSSES ÕHURUUMIGA
- õhuruumi kasutatavus: kindlad päevad/kellaajad, mil reserveeritud õhuruum on kasutatav;
 - erakorralised taotlused reserveeritud õhuruumi planeerimata kasutamiseks;
 - reserveeritud õhuruumi vabastamine tsiviilkasutuseks, kui seda sõjalistel eesmärkidel ei vajata, teatades sellest võimalikult pikalt ette.
9. VÕRGU TOIMIMISE TULEMUSLIKKUSE KOONDPROGNOOS JA ANALÜÜS
- Lennuliikluse korraldamisest tingitud hilenemiste ja läbilaskevõime eesmärgid ja prognoosid võrgu, aeronavigatsiooniteenuste osutaja, funktsionaalse õhuruumiosa ja piirkondliku lennujuhtimiskeskuse tasemel;
 - lennujaamade tegevuse tulemuslikkus;
 - võrgu keskkonnaalase tulemuslikkuse/lendude tõhususega seotud eesmärgid ja prognoos;
 - erisündmuste mõju;
 - tegevuse tulemuslikkuse eesmärkide ja prognooside analüüs.
10. TEGEVUSES ESINEVATE KITSASKOHTADE JA NEID LEEVENDAVATE LAHENDUSTE KINDLAKSTEGEMINE VÕRGU JA KOHALIKUL TASANDIL
- Tegevuses esinevate ja potentsiaalsete kitsaskohtade (ohutus, läbilaskevõime, lendude tõhusus), nende põhjuste ja kokkulepitud lahenduste või leevendusmeetmete, sealhulgas nõudluse ja läbilaskevõime tasakaalustamise võimaluste kindlakstegemine.
-

1. liide

Piirkondlikud lennujuhtimiskeskused

Võrgu operatiivkavas kirjeldatakse piirkondlike lennujuhtimiskeskuste (ACC) kaupa üksikasjalikult kõiki käesolevas liites käsitletud piirkondi, esitades nende kohta tegevuse tõhustamiseks kavandatud meetmed, perioodi väljaanteed, liiklusproгноosi, hiline mistega seotud eesmärgid ja prognoosid, liiklust mõjutada võivad olulised sündmused ja operatiivtegevuseks vajalikud kontaktandmed.

Võrgu haldaja esitab iga piirkondliku lennujuhtimiskeskuse kohta:

- liiklusproгноosi;
- tegevuse praeguse tulemuslikkuse analüüsi;
- kvantifitseeritud hinnangu saavutatud läbilaskevõime kohta (läbilaskevõime lähteandmed);
- kvantifitseeritud hinnangu vajaliku läbilaskevõime kohta liikluse arengu mitmesuguste stsenaariumide puhul (vajaliku läbilaskevõime ülevaade);
- kvantifitseeritud hinnangu piirkondliku lennujuhtimiskeskuse tasandil tegevuse tõhustamiseks kavandatud meetmete kohta, mille suhtes on aeronavigatsiooniteenuste osutajatega kokku lepitud;
- hiline mistega seotud eesmärgid ja prognoosid;
- tegevuse oodatava tulemuslikkuse analüüsi (ohutus, läbilaskevõime, keskkond).

Kõik aeronavigatsiooniteenuste osutajad esitavad võrgu haldaja järgmise teabe, mis lisatakse üksikute piirkondlike lennujuhtimiskeskuste kirjeldusse:

- hiline mistega seotud kohalikud eesmärgid;
 - liiklusproгноosi hinnang/kinnitus, võttes arvesse kohalikke teadmisi;
 - kasutatavate sektorite arv: sektorite konfiguratsioon/sektorite avamise ja sulgemise kava hooaja, nädalapäevade ja kellaaegade kaupa;
 - iga sektori läbilaskevõime/liiklusmahu jälgimisel kasutatavad näitajad iga sektorite konfiguratsiooni/sektorite avamise ja sulgemise kava kohta;
 - kavandatud või teadaolevad erisündmused, sealhulgas kuupäevad/kellaajad ja nende mõju tegevuse tulemuslikkusele;
 - tegevuse tõhustamiseks kavandatud meetmete üksikasjad, nende rakendamise kava ja nende negatiivne/positiivne mõju läbilaskevõimele ja/või tõhususele;
 - õhuruumi struktuuri ja kasutamise kavandatud ja kinnitatud muudatuste üksikasjad;
 - võrgu haldajaga kokkulepitud täiendavad meetmed;
 - piirkondlike lennujuhtimiskeskuste operatiivtegevuseks vajalikud kontaktandmed.
-

2. liide

Lennujaamad

Võrgu toimimist mõjutavate Euroopa lennujaamade puhul kirjeldatakse võrgu operatiivkavas üksikasjalikult kõiki käesolevas liites käsitletud piirkondi, esitades nende kohta tegevuse tõhustamiseks kavandatud meetmed, perioodi väljavaated, liiklus- ja hilinemisproгноosi, liiklust mõjutada võivad olulised sündmused ja operatiivtegevuseks vajalikud kontaktandmed.

Võrgu haldaja lisab iga lennujaama kohta, eelkõige tuginedes lennujaamade käitajatele ja aeronavigatsiooniteenuste osutajatele edastatud teabele:

- liiklusproгноosi;
- kavandatud tegevuse tõhustamise meetmete (ohutuse, läbilaskevõime ja keskkonna vallas) oodatava tulemuslikkuse analüüs.

Lennujaama käitaja ja kohalik lennuliiklusteenindusüksus kehtestavad iga võrgu operatiivkavaga hõlmatud lennujaama kohta korra, et esitada võrgu haldajale järgmine teave, mis lisatakse iga lennujaama kirjeldusele:

- liiklusproгноosi hinnang/kinnitus, võttes arvesse kohalikke teadmisi;
 - lennuradade läbilaskevõime iga lennuraja konfiguratsiooni kohta, praegused ja proгноositud saabumised ja väljumised;
 - kui see on asjakohane, siis öise läbilaskevõime ja öise perioodi kestuse täpsustus;
 - tegevuse tõhustamiseks kavandatud meetmete üksikasjad, nende rakendamise kava ja nende negatiivne/positiivne mõju läbilaskevõimele ja/või tõhususele;
 - kavandatud või teadaolevad erisündmused, sealhulgas kuupäevad/kellaajad ja nende mõju tegevuse tulemuslikkusele;
 - muud läbilaskevõime parandamiseks kavandatud tegurid;
 - võrgu haldajaga kokkulepitud täiendavad meetmed.
-